

Statuten en huishoudelijk reglement

Inhoudsopgave

Statuten van het CDA

1. Partij	5
A. Naam en zetel	5
B. Grondslag	5
C. Doel	5
D. Middelen	5
2. Lidmaatschap	6
A. Leden	6
B. Beëindiging lidmaatschap	7
3. Partijorganisatie	9
A. Algemeen.....	9
B. Verbanden	9
1. Algemeen	9
2. Gemeentelijke afdeling	10
3. Provinciale afdeling	10
C. Organen	10
1. Algemeen	10
2. Partijcongres	11
3. Partijbestuur	12
4. Dagelijks bestuur	13
D. Bijzondere organen.....	14
1. Algemeen	14
2. Het Scholingsinstituut	14
3. Commissie Buitenland.....	15
4. Eduardo Frei Stichting.....	15
5. Intercultureel Beraad	15
6. Commissie van Beroep	15
7. Royementscommissie	16
8. Toetsingscommissie	16
9. Financiële Commissie	17
10. Redactieraad	17
E. Bijzondere organisaties	17
1. Algemeen	17
2. Wetenschappelijk Instituut	18
3. Bestuurdersvereniging	18
4. Jongerenorganisatie	18
5. Vrouwenberaad.....	19

F. Financiën partij	19
G. CDA-Bureau	20
4. Verkiezingen	21
A. Eerste Kamer, Tweede Kamer, Europees Parlement	21
B. Provinciale Staten	22
C. Gemeenteraad	23
5. Algemene bepalingen	24
A. Stemrecht en stemming	24
B. Zittingsperiode	25
C. Vervanging	25
D. Onverenigbaarheid en cumulatie van functies	26
6. Statuten en reglementen	27
A. Huishoudelijk reglement	27
B. Andere reglementen	27
1. Reglementen van bijzondere organen en statuten van beherende instanties ..	27
2. Statuten en reglementen van bijzondere organisaties	27
3. Kandidaatstellingsreglementen	27
C. Ontbinding en vereffening	28
D. Wijziging en aanvulling van deze statuten	29
E. Slotbepaling	29

Huishoudelijk Reglement CDA

1. Van het lidmaatschap	30
A. Aanmelding en inschrijving	30
B. Vormen van lidmaatschap	30
C. Toelating	31
D. Leden buitenland	31
E. Donateurs	31
F. Opzegging	31
G. Ontzetting	32
2. Van de verbanden	34
A. Oprichting en erkenning	34
B. Algemene bepalingen	35
C. Gemeentelijke afdeling	37
D. Provinciale afdeling	39
3. Van de organen	41
A. Algemene bepalingen	41
B. Partijcongres	41

C. Partijbestuur	44
D. Dagelijks Bestuur	45
4. Van de bijzondere organen en de bijzondere organisaties	47
A. Algemene bepalingen	47
B. Verkiezing leden bijzondere organen	47
C. Overige bepalingen	48
5. Van de verkiezingen	50
6. Van de voorzitter, de vice-voorzitters, de secretaris en de penningmeester	51
A. Taken	51
B. Decharge	51
7. Van de financiën	52
8. Van de onverenigbaarheid en cumulaties van functies	53
9. Van de algemene bepalingen	55
A. Besluitvorming	55
B. Algemene stemmingsregeling	55
10. Van de statuten en reglementen	57
A. Initiatiefrecht	57
B. Wijzigingsprocedure	57
C. Inwerkingtreding	58

Statuten CDA

1. PARTIJ

A. NAAM EN ZETEL

Artikel 1

- a. De vereniging draagt de naam: Christen Democratisch Appèl (CDA).
- b. Het CDA, opgericht op vijftien april negentienhonderd vijfenzeventig, is een politieke partij - hierna te noemen de partij.
- c. Zij heeft haar zetel te 's-Gravenhage.

B. GRONDSLAG

Artikel 2

De partij aanvaardt de Heilige Schrift als richtsnoer voor het politiek handelen.

C. DOEL

Artikel 3

De partij streeft naar een maatschappij waarin de bijbelse gerechtigheid gestalte krijgt, de mens zijn vrijheid en verantwoordelijkheid kan beleven en waarin het welzijn van allen wordt gediend; zij legt haar politieke overtuiging vast in een Program van Uitgangspunten en haar concrete doeleinden in een verkiezingsprogram, waarmee zij zich uitdrukkelijk richt tot de gehele Nederlandse samenleving zonder onderscheid naar geloofsovertuiging of maatschappelijke groepering.

D. MIDDELEN

Artikel 4

De partij wil op basis van bovengenoemde grondslag haar doel bereiken door het bevorderen van de bezinning op, de verdieping, vernieuwing en verbreiding van de christen-democratische gedachte met alle middelen welke haar ten dienste staan.

2. LIDMAATSCHAP

A. LEDEN

Artikel 5

1. Lid van de partij kan zijn iedere Nederlander alsmede iedere niet-Nederlander die Nederlands ingezetene is, die de leeftijd van veertien jaar heeft bereikt en die instemt met de grondslag en het doel van de partij.
2. De partij kent verschillende vormen van lidmaatschap, die nader worden uitgewerkt in het huishoudelijk reglement.
3. Het lidmaatschap van de partij is persoonlijk en niet overdraagbaar.
4. Zij die zich op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt voor de partij kunnen door het partijcongres worden benoemd tot erelid.

Artikel 6

De aanmelding voor het lidmaatschap vindt rechtstreeks plaats bij het secretariaat van de partij, hierna te noemen het CDA-bureau.

Artikel 7

Gedurende een periode van acht weken na inschrijving heeft een lid geen stemrecht. Gedurende een periode van één jaar na inschrijving kan een lid niet voor bestuurlijke en vertegenwoordigende functies worden gekandideerd, behoudens ontheffing vanwege het dagelijks bestuur.

Artikel 8

De aanvraag tot het lidmaatschap van een persoon die uit het lidmaatschap is ontzet kan niet gehonoreerd worden gedurende twee jaren te rekenen vanaf de datum dat deze definitief uit het lidmaatschap is ontzet, behoudens andersluidende beslissing van het partijbestuur.

Artikel 9

De leden zijn gehouden zich te onderwerpen aan de bepalingen van deze statuten, het huishoudelijk reglement, overige reglementen en aan andere wettige besluiten van het partijcongres en/of het partijbestuur.

Artikel 10

Ieder lid verplicht zich tot betaling van een contributie volgens de jaarlijks door het partijcongres vast te stellen contributieregeling. Bij de vaststelling van de contributieregeling wordt rekening gehouden met de draagkracht van de leden. Het stemrecht kan slechts worden uitgeoefend wanneer aan de financiële verplichtingen jegens de partij is voldaan.

Artikel 11

Een in het buitenland woonachtig lid ressorteert onder de provinciale afdeling waarvan de gemeentelijke afdeling 's-Gravenhage deel uitmaakt, tenzij het betrokken lid aan het dagelijks bestuur te kennen geeft onder een andere provinciale afdeling te willen ressorteren. Van de contributie draagt het partijbestuur een deel af aan het in de eerste zin bedoelde verband.

B. BEËINDIGING LIDMAATSCHAP

Artikel 12

Het lidmaatschap van de partij eindigt door:

- a. overlijden;
- b. opzegging door het lid;
- c. opzegging namens de partij;
- d. ontzetting uit het lidmaatschap.

Artikel 13

Wanneer het lidmaatschap in de loop van het verenigingsjaar, dat samenvalt met het kalenderjaar, eindigt, blijft desalniettemin de jaarlijkse contributie in zijn geheel door het lid verschuldigd.

Artikel 14

1. Opzegging van het lidmaatschap door het lid moet schriftelijk plaatsvinden, hetzij rechtstreeks bij het CDA-bureau dan wel via de gemeentelijke afdeling waaronder het desbetreffende lid ressorteert. In het laatste geval zendt het bestuur van deze afdeling zo spoedig mogelijk bericht van de opzegging aan het CDA-bureau.
2. De opzegging dient vóór één november van het lopende verenigingsjaar bij het CDA-bureau te zijn gemeld.
3. Het dagelijks bestuur is bevoegd om een opzegging die niet voldoet aan het bepaalde in de leden 1 en 2 van dit artikel te aanvaarden.
4. In geval van opzegging ná één november en vóór aanvang van het nieuwe verenigingsjaar geldt eveneens de verplichting tot contributiebetaling over het nieuwe verenigingsjaar.

Artikel 15

1. Opzegging van het lidmaatschap namens de partij geschiedt door het partijbestuur en kan, ook lopende het verenigingsjaar, met inachtneming van een termijn van ten minste vier weken, plaatsvinden ingeval het lid:
  - a. ophoudt te voldoen aan de eisen aan het lidmaatschap in deze statuten gesteld;
  - b. met betaling van de aan de partij, een afdeling of een met de partij gelieerde rechtspersoon verschuldigde gelden in gebreke is gebleven;
  - c. bij toelating zodanig onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt dat, naar redelijkerwijs valt aan te nemen, tot weigering zou zijn besloten indien de juiste en volledige gegevens bekend zouden zijn geweest;
  - d. zich zodanig gedraagt dat van de partij redelijkerwijs niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren.
2. In de in lid 1 sub a, c en d genoemde gevallen wordt niet tot opzegging overgegaan dan nadat het lid in de gelegenheid is gesteld zich te verweren.
3. Het partijbestuur stelt het lid schriftelijk in kennis van de opzegging onder vermelding van de gronden waarop de opzegging berust.
4. In de in lid 1 sub a, c en d genoemde gevallen geschiedt de kennisgeving als bedoeld in het vorige lid bij aangetekend schrijven.

Artikel 16

1. Ontzetting uit het lidmaatschap geschiedt op voordracht van het dagelijks bestuur of

het bestuur van een verband wanneer een lid in strijd met de statuten, het huishoudelijk reglement, overige reglementen en/of besluiten van de partij handelt en/of de partij op onredelijke wijze benadeelt.

2. De ontzetting geschiedt door het partijbestuur.
3. De procedure tot ontzetting geschiedt conform het daaromtrent bepaalde in deze statuten en het huishoudelijk reglement.

Artikel 17

Zowel tegen het besluit tot opzegging van het lidmaatschap namens de partij als tegen het besluit tot ontzetting uit het lidmaatschap als tegen het besluit tot weigering van toelating tot het lidmaatschap staat beroep open bij de Commissie van Beroep. Het beroep is mogelijk binnen vier weken na dagtekening van de kennisgeving waarin het lid het besluit als bedoeld in de eerste zin is meegedeeld.

3. PARTIJORGANISATIE

A. ALGEMEEN

Artikel 18

De partij kent binnen haar partijorganisatie op gemeentelijk en provinciaal niveau verbanden en op landelijk niveau achtereenvolgens organen, bijzondere organen en bijzondere organisaties.

B. VERBANDEN

1. ALGEMEEN

Artikel 19

Verbanden van de partij zijn: de gemeentelijke afdeling, die een of meer wijk- of dorpsafdelingen kan omvatten, en de provinciale afdeling, die regio's kan omvatten. Een verband komt tot stand na erkenning door of namens het dagelijks bestuur.

Artikel 20

Samenstelling, organisatie en werkwijze, alsmede taken en bevoegdheden van de verbanden worden geregeld in door het partijbestuur vast te stellen standaardreglementen, die geen bepalingen mogen bevatten strijdig met deze statuten en/of het huishoudelijk reglement. Het dagelijks bestuur kan afwijking van deze reglementen toestaan, mits deze niet in strijd is met deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

Artikel 21

Een verband kan de bevoegdheden die krachtens deze statuten en/of krachtens enig reglement in partijverband zijn toegekend, alleen uitoefenen wanneer aan de financiële verplichtingen tegenover de partij over het voorafgaande verenigingsjaar is voldaan.

Artikel 22

1. Het partijbestuur heeft de bevoegdheid een verband, ter zake van overtreding van deze statuten en/of van enig reglement in partijverband en/of besluiten van de partijorganen, dan wel omdat de partij op onredelijke wijze wordt benadeeld, geheel of gedeeltelijk zijn rechten te onzeggen. Tegen de beslissing van het partijbestuur staat binnen vier weken nadat de beslissing per aangetekend schrijven is verzonden, beroep open bij de Commissie van Beroep.
2. Het bestuur van de desbetreffende provinciale afdeling respectievelijk het partijbestuur heeft de bevoegdheid om op de in het eerste lid genoemde gronden het bestuur van een verband of het dagelijks bestuur daarbinnen van zijn bevoegdheden te onthefpen.
3. Het bestuur van de desbetreffende provinciale afdeling respectievelijk het partijbestuur draagt zorg voor de vervulling van de bestuurstaken en het kan daartoe één of meer commissarissen benoemen. Uiterlijk één jaar na de ontheffing wordt door het bestuur van de desbetreffende provinciale afdeling respectievelijk het partijbestuur

ofwel een algemene vergadering belegd ter verkiezing van de leden van een nieuw bestuur ofwel een bestuursvergadering belegd ter verkiezing van de leden van een nieuw dagelijks bestuur.

2. GEMEENTELIJKE AFDELING

Artikel 23

Alle leden woonachtig binnen de grenzen van een gemeente vormen tezamen een gemeentelijke afdeling. Een afdeling dient ten minste tien leden te tellen.

Artikel 24

De algemene vergadering van de gemeentelijke afdeling is toegankelijk voor alle leden binnen haar gebied. Het stemrecht komt toe aan alle leden van de afdeling.

Artikel 25

Het bestuur van de desbetreffende provinciale afdeling wijst, in overleg met het dagelijks bestuur, aan onder welke nabij gevestigde afdeling de leden in een gemeente ressorteren waar geen gemeentelijke afdeling (meer) bestaat. De in die gemeente woonachtige leden hebben voor de behandeling van landelijke en/of provinciale aangelegenheden toegang tot de vergaderingen van die aangewezen afdeling en hebben in deze gevallen dezelfde rechten als de tot die afdeling behorende leden.

3. PROVINCIALE AFDELING

Artikel 26

Alle leden woonachtig binnen de grenzen van een provincie vormen tezamen een provinciale afdeling.

Artikel 27

De algemene vergadering van de provinciale afdeling is toegankelijk voor alle leden binnen haar gebied. Het stemrecht komt toe aan alle leden van de afdeling alsmede aan de afgevaardigden van de gemeentelijke afdelingen, door hen aangewezen volgens een sleutel naar rato van hun ledental, welke sleutel wordt vastgelegd in het huishoudelijk reglement.

C. ORGANEN

1. ALGEMEEN

Artikel 28

Organen van de partij zijn: het partijcongres, het partijbestuur en het dagelijks bestuur.

Artikel 29

Organisatie en werkwijze, alsmede taken en bevoegdheden van de organen worden nader geregeld in het huishoudelijk reglement.

2. PARTIJCONGRES

Artikel 30

De algemene vergadering van de partij, verder te noemen het partijcongres, is toegankelijk voor alle leden. Het stemrecht komt toe aan alle leden alsmede aan de afgevaardigden van de provinciale afdelingen en aan de afgevaardigden van het CDJA en het CDAV. De afgevaardigden van de provinciale afdelingen worden door hen aangewezen volgens een sleutel naar rato van hun ledental, welke sleutel wordt vastgelegd in het huishoudelijk reglement.

Artikel 31

Het partijcongres heeft onder meer tot taak en is bevoegd tot:

- a. de bespreking en toetsing van het politieke beleid, met name van de fracties in de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de CDA-delegatie in de fractie van de Europese Volkspartij in het Europees Parlement, hierna te noemen de EVP;
- b. het aannemen van resoluties en het doen van uitspraken, zowel over vraagstukken van politiek beleid als over organisatorische zaken. Een voorstel voor een resolutie of uitspraak moet schriftelijk worden ingediend;
- c. het besluiten tot het houden van een schriftelijke ledenraadpleging op voorstel van het partijbestuur of op voorstel van één procent van de leden en/of ten minste drie provinciale afdelingen;
- d. de behandeling en vaststelling van de jaarverslagen van de partijorganen en van de bijzondere organen en de behandeling van de jaarverslagen van de bijzondere organisaties, direct of indirect werkzaam binnen het partijverband;
- e. de behandeling en vaststelling van de balans en de rekening van baten en lasten, alsmede de begroting van de instanties die - ten behoeve van de in het vorige lid bedoelde partijorganen en bijzondere organen - de geldmiddelen of eigendommen beheren, met inachtneming van de bepaling daaromtrent in deze statuten. Bij de vaststelling van de begroting stelt het partijcongres tevens de contributieregeling vast, inclusief de hoogte van de contributie per lid die door de gemeentelijke afdelingen verschuldigd is. Na goedkeuring van de balans en rekening van baten en lasten van de desbetreffende instantie wordt decharge verleend aan het partijbestuur en de besturen van de bedoelde bijzondere organen;
- f. de behandeling van de balans en rekening van baten en lasten, alsmede de begroting van de bijzondere organisaties, indien deze organisaties financiële ondersteuning van de partij ontvangen;
- g. de vaststelling en wijziging van reglementen alsmede van notarieel te doen verlijden statuten van instanties die voor bijzondere organen in het leven worden geroepen ten behoeve van het beheer van geldmiddelen en/of eigendommen, met inachtneming van de bepalingen in deze statuten;
- h. de goedkeuring van de statuten en reglementen van de bijzondere organisaties alsmede van wijziging van hun statuten en reglementen;
- i. de vaststelling van program ten behoeve van de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de leden van het Europees Parlement. De procedure voor de totstandkoming en vaststelling van de programs wordt geregeld in het reglement voor de vaststelling van programs;
- j. de vaststelling en wijziging van het Program van Uitgangspunten, waartoe een meerderheid van tweederde is vereist;

- k. de vaststelling van de uitslag van de schriftelijke verkiezing van de voorzitter van het partijbestuur door de leden;
- l. de verkiezing van de beide vice-voorzitters als van de negen vrijgekozen leden van het partijbestuur, als bedoeld in artikel 32 sub a lid 3;
- m. de verkiezing dan wel aanwijzing van de lijsttrekker(s) voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal respectievelijk het Europees Parlement, met inachtneming van de bepaling daaromtrent in het reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de verkiezingen der leden van het desbetreffende vertegenwoordigende lichaam;
- n. de vaststelling en wijziging van de statuten, waartoe een meerderheid van tweederde is vereist;
- o. de vaststelling en wijziging van het huishoudelijk reglement, met inachtneming van de bepalingen daaromtrent in deze statuten;
- p. de benoeming van ereleden op voorstel van het partijbestuur;
- q. de vaststelling van de in te dienen kandidatenlijst voor de verkiezing der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal respectievelijk voor de verkiezing der leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal respectievelijk voor de verkiezing der leden van het Europees Parlement;
- r. de verkiezing van de voorzitters van de bijzondere organen, alsmede van de voorzitters van het Wetenschappelijk Instituut en van het Vrouwenberaad;
- s. de verkiezing van de leden en plaatsvervangende leden van de Commissie van Beroep, de Toetsingscommissie, de Royementscommissie en de Financiële Commissie;
- t. het nemen van beslissingen over alle voorstellen van organisatorische en financiële aard die door provinciale afdelingen en/of gemeentelijke afdelingen ten minste acht weken voorafgaand aan de vergadering van het partijcongres, zijn ingediend bij het partijbestuur, dat deze van een preadvies voorziet;
- u. het vaststellen van een reglement van orde van het partijcongres.

3. PARTIJBESTUUR

Artikel 32

Het partijbestuur bestaat uit:

- a. stemhebbende leden:
  - 1. de voorzitter, schriftelijk in functie gekozen door de leden van de partij;
  - 2. de beide vice-voorzitters, in functie gekozen door het partijcongres;
  - 3. een aantal leden verkozen door het partijcongres, waarbij de totale omvang van het partijbestuur niet meer dan zesentwintig stemhebbende leden bedraagt;
  - 4. leden te kiezen door de provinciale afdelingen. Iedere provinciale afdeling kiest hiervoor één lid;
  - 5. één lid van het bestuur van het Vrouwenberaad, bij voorkeur de voorzitter;
  - 6. één lid van het bestuur van de jongerenorganisatie, bij voorkeur de voorzitter;
- b. adviserende leden:
  - 1. de fractievoorzitter in de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
  - 2. de fractievoorzitter in de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
  - 3. de leider van de CDA-delegatie in de EVP-fractie;
  - 4. de directeur van het Wetenschappelijk Instituut;
  - 5. de voorzitter van de Bestuurdersvereniging.

Het partijbestuur kan te allen tijde op ad-hoc-basis (andere) adviseurs uitnodigen.

Artikel 33

Het partijbestuur heeft onder meer tot taak en is bevoegd tot:

- a. het leiding geven aan alle politieke en organisatorische activiteiten van en binnen de partij;
- b. de voorbereiding van de besluitvorming en uitvoering van de besluiten van het partijcongres;
- c. de zorg voor de handhaving van deze statuten en de bijbehorende reglementen;
- d. de vaststelling van een leidraad voor het program ten behoeve van de verkiezingen van de leden van de Provinciale Staten en de gemeenteraad;
- e. de bespreking van het politieke beleid van de fracties in de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de CDA-delegatie in de EVP-fractie;
- f. het beleggen van partijconferenties ter behandeling van actuele vraagstukken;
- g. de voorbereiding en organisatie van de verkiezing der leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de verkiezing der leden van het Europees Parlement;
- h. het uitgeven van periodieken van de partij;
- i. de zorg voor het beheer van de geldmiddelen en eigendommen van de partij;
- j. het nemen van beslissingen in spoedeisende gevallen en in alle gevallen waarin door deze statuten en de bijbehorende reglementen niet is voorzien;
- k. het instellen en opheffen van tijdelijke of permanente commissies, alsmede de benoeming van de leden hiervan;
- l. de vaststelling van reglementen en/of richtlijnen voor de in het vorige lid bedoelde tijdelijke of permanente commissies;
- m. de verkiezing van de secretaris en de penningmeester uit het midden van de stemhebbende leden van het partijbestuur;
- n. de verkiezing van twee overige leden van het dagelijks bestuur uit zijn midden;
- o. de vaststelling van een meervoudige voordracht voor de verkiezing van de voorzitter door de leden van de partij en voor de verkiezing van de beide vice-voorzitters en de vrijgekozen leden van het partijbestuur door het partijcongres.

4. DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 34

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit:
  - a. de voorzitter, schriftelijk in functie gekozen door de leden van de partij;
  - b. de beide vice-voorzitters, in functie gekozen door het partijcongres;
  - c. de secretaris en de penningmeester te kiezen door en uit het partijbestuur;
  - d. ten hoogste twee leden te kiezen door en uit het partijbestuur.
2. Het dagelijks bestuur kan zich te allen tijde laten bijstaan door stemhebbende en adviserende leden van het partijbestuur dan wel andere adviseurs.

Artikel 35

Het dagelijks bestuur heeft onder meer tot taak en is bevoegd tot:

- a. de dagelijkse leiding van alle politieke en organisatorische activiteiten van en binnen de partij;
- b. de voorbereiding van de besluitvorming en uitvoering van de besluiten van het partijbestuur;
- c. het nemen van beslissingen in spoedeisende gevallen, waarbij het namens het partijbestuur optreedt;

- d. het bijeenroepen van het partijcongres, hetzij schriftelijk, hetzij door oproep door middel van een partijorgaan;
- e. de benoeming, de schorsing en het ontslag van personeel;
- f. het vertegenwoordigen van de partij, met dien verstande dat de partij voorts kan worden vertegenwoordigd door de voorzitter of een van de beide vice-voorzitters tezamen met de secretaris of zijn plaatsvervanger.

D. BIJZONDERE ORGANEN

1. ALGEMEEN

Artikel 36

Bijzondere organen van de partij zijn: het Scholingsinstituut, de Commissie Buitenland, de Eduardo Frei Stichting, het Intercultureel Beraad, de Commissie van Beroep, de Royementscommissie, de Toetsingscommissie, de Financiële Commissie, de Redactieraad. Op voorstel van het partijbestuur kan het partijcongres andere bijzondere organen instellen.

Artikel 37

Organisatie en werkwijze, alsmede taken en bevoegdheden van bijzondere organen worden geregeld in door het partijcongres vast te stellen reglementen, die geen bepalingen mogen bevatten strijdig met deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

Artikel 38

Het partijcongres kan voor een doelmatig en juist beheer van de geldmiddelen van een bijzonder orgaan een beheersinstantie instellen. Het partijcongres stelt de eventuele rechtsvorm, statuten en reglementen van een dergelijke instantie na overleg met het desbetreffende bijzondere orgaan vast.

2. HET SCHOLINGSINSTITUUT

Artikel 39

Het Scholingsinstituut is genaamd Steenkampinstituut, Scholingsinstituut van het CDA. Het is belast met de leiding en de coördinatie van het politieke scholings- en vormingswerk en in het bijzonder de scholing van het kader in de politieke overtuiging van de partij. Het instituut verricht zijn taak in samenwerking met en onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur.

Artikel 40

De voorzitter van het Scholingsinstituut wordt, op voordracht van het partijbestuur en gehoord het curatorium, zijnde het bestuur van het Scholingsinstituut, door het partijcongres in functie verkozen. De overige leden van het Scholingsinstituut, worden op voorstel van het dagelijks bestuur en gehoord het curatorium door het partijbestuur benoemd. Het partijbestuur benoemt telkens één lid uit de kring van het bestuur van iedere bijzondere organisatie.

3. COMMISSIE BUITENLAND

Artikel 41

De Commissie Buitenland is belast met de voorbereiding en coördinatie van alle internationale activiteiten binnen het partijverband. Zij adviseert het partijbestuur hieromtrent. Zij heeft de zorg voor een goed functioneren van de buitenlandse contacten en begeleidt en ondersteunt de internationale vertegenwoordiging van de partij waar nodig. Zij verricht haar taak in samenwerking met en onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur.

Artikel 42

De voorzitter van de Commissie Buitenland wordt, op voordracht van het partijbestuur en gehoord de Commissie Buitenland, door het partijcongres in functie verkozen. De overige leden van de Commissie Buitenland worden, op voorstel van het dagelijks bestuur en gehoord de Commissie Buitenland, door het partijbestuur benoemd.

4. EDUARDO FREI STICHTING

Artikel 43

De Eduardo Frei Stichting, Stichting van het CDA voor Internationale Solidariteit, is belast met de bevordering buiten Nederland van het christen-democratisch gedachtegoed alsmede van het denken over internationale samenwerking binnen de partij en haar bijzondere organisaties. De stichting vervult deze taak in samenwerking met de Commissie Buitenland en onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur.

Artikel 44

De voorzitter van de Eduardo Frei Stichting wordt, op voordracht van het partijbestuur, gehoord het bestuur van de stichting en de Commissie Buitenland, door het partijcongres in functie gekozen. De overige leden van de Eduardo Frei-stichting worden op voorstel van het dagelijks bestuur door het partijbestuur benoemd, en wel één lid uit het dagelijks bestuur en telkens één lid uit elke bijzondere organisatie en het Steenkampinstituut, die daartoe aanbevelingen kunnen doen.

5. INTERCULTUREEL BERAAD

Artikel 45

Het Intercultureel Beraad adviseert het partijbestuur over alle zaken op het terrein van het migrantenbeleid en integratie. Het verricht zijn taak in samenwerking met en onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur.

Artikel 46

Samenstelling, taak en werkwijze worden in een afzonderlijk door het partijbestuur vast te stellen reglement nader geregeld.

6. COMMISSIE VAN BEROEP

Artikel 47

De Commissie van Beroep beslist bij wege van arbitrage over geschillen die voortvloeien uit de toepassing van de bepalingen van deze statuten en daarop gebaseerde reglementen.

De Commissie van Beroep treedt niet in de innerlijke waarde van aan haar ter toetsing voorgelegde besluiten van organen, bijzondere organen (waaronder begrepen de organen van bijzondere partijorganen die rechtspersoonlijkheid bezitten), bijzondere organisaties en verbanden (waaronder begrepen algemene vergaderingen, besturen en commissies), behoudens marginale toetsing. De uitspraak van de Commissie van Beroep inzake een voorgelegd geschil is bindend voor alle betrokkenen.

Artikel 48

De Commissie van Beroep kan door het partijbestuur of het dagelijks bestuur verzocht worden een prejudiciële beslissing te geven met betrekking tot de uitleg en/of toepassing van bepalingen uit deze statuten, het huishoudelijk reglement en/of andere reglementen.

Artikel 49

De Commissie van Beroep bestaat uit vijf leden, die met hun plaatsvervangers, op voordracht van het partijbestuur door het partijcongres worden gekozen.

Artikel 50

Het dagelijks bestuur wijst, op voordracht van de Commissie van Beroep, een griffier en plaatsvervangend griffier aan. In het reglement van de Commissie van Beroep kunnen nadere eisen gesteld worden ten aanzien van de benoembaarheid van de griffier en de plaatsvervangend griffier.

7. ROYEMENTSCOMMISSIE

Artikel 51

De Royementscommissie is belast met de beslissing over de inbehandelingneming van een voordracht tot ontzetting, oordeelsvorming ter zake van die voordracht en kennisgeving van haar uitspraak ter flattering aan het partijbestuur. De commissie is bevoegd zowel voor als na inbehandelingneming van de voordracht te bemiddelen tussen de betrokken partijen. Een lid van de Royementscommissie dient zich te verschonen wanneer hij behoort tot het (bestuur van het) verband waarvan het te royeren lid deel uitmaakt.

Artikel 52

De Royementscommissie bestaat uit drie leden en drie plaatsvervangende leden. De voorzitter, de overige leden en hun plaatsvervangers worden op voordracht van het partijbestuur door het partijcongres benoemd.

8. TOETSINGSCOMMISSIE

Artikel 53

Ter toetsing van de cumulaties als bedoeld in het hoofdstuk Algemene bepalingen benoemt het partijcongres op voordracht van het partijbestuur een Toetsingscommissie van vijf leden en drie plaatsvervangende leden. Zij kunnen geen lid zijn van het partijbestuur en/of van de besturen van bijzondere organen en/of bijzondere organisaties.

Artikel 54

De procedure van toetsing door de Toetsingscommissie, de besluitvorming door het partijbestuur en de administratieve bijstand worden nader geregeld in een reglement.

9. FINANCIËLE COMMISSIE

Artikel 55

De Financiële Commissie is belast met het jaarlijks onderzoek van de balans en de rekening van baten en lasten van de instanties die ten behoeve van het partijbestuur en/of partijcongres en/of bijzondere organen en/of bijzondere organisaties de geldmiddelen en/of eigendommen beheren en daarvan verslag uit te brengen aan het partijcongres. Zij adviseert het partijbestuur over belangrijke financiële aangelegenheden.

Artikel 56

De Financiële Commissie bestaat uit drie leden, die geen lid mogen zijn van het partijbestuur en/of de besturen van de bijzondere organen en/of bijzondere organisaties. Zij worden op voordracht van het partijbestuur door het partijcongres verkozen. Voor de Financiële Commissie wordt in afwijking van het bepaalde in artikel 37 geen reglement opgesteld.

10. REDACTIERAAD

Artikel 57

De Redactieraad ziet erop toe dat de redacties van de periodieken die worden uitgegeven door de partij, handelen overeenkomstig het gestelde in het reglement van de redactie. De Redactieraad vervult ten opzichte van de redacties een stimulerende, toezichhoudende en adviserende functie.

Artikel 58

De voorzitter van de Redactieraad wordt, op voordracht van het partijbestuur en gehoord de Redactieraad, door het partijcongres in functie gekozen. De overige leden van de Redactieraad worden op voorstel van het dagelijks bestuur en gehoord de Redactieraad, door het partijbestuur benoemd.

E. BIJZONDERE ORGANISATIES

1. ALGEMEEN

Artikel 59

Bijzondere organisaties van de partij zijn: het Wetenschappelijk Instituut, de Bestuurdersvereniging, de jongerenorganisatie, het Vrouwenberaad.

Artikel 60

De bijzondere organisaties dienen een bij notariële akte opgerichte rechtspersoon te zijn. Samenstelling, organisatie en werkwijze, alsmede de taak en bevoegdheden van bijzondere organisaties worden geregeld in door deze bijzondere organisaties vastgestelde statuten en eventuele reglementen, die door het partijcongres dienen te worden goedgekeurd en geen bepalingen mogen bevatten strijdig met deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

Artikel 61

De bijzondere organisaties die jaarlijks, door middel van een vast te stellen deel van de contributie, financieel ondersteund worden vanuit de partij dienen tijdig hun jaarverslag,

de balans, de rekening van baten en lasten en de begroting voor het komende jaar bij het partijbestuur in.

2. WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

Artikel 62

Het Wetenschappelijk Instituut is belast met de uitvoering van alle taken ter verwezenlijking van het doel, omschreven in zijn statuten op basis van de grondslag van de partij en in aansluiting aan het Program van Uitgangspunten. Het instituut stimuleert met name de bezinning op de relatie tussen levensovertuiging en politiek handelen. Het geeft gedocumenteerde adviezen over politieke vraagstukken en het adviseert over de hoofdlijnen van het beleid, hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek vanuit de partij.

Artikel 63

De voorzitter van het Wetenschappelijk Instituut wordt op voordracht van het Wetenschappelijk Instituut, in overleg met het partijbestuur, door het partijcongres in functie gekozen.

3. BESTUURDERSVERENIGING

Artikel 64

De Bestuurdersvereniging is belast met de uitvoering van alle taken ter verwezenlijking van het doel, omschreven in haar statuten. Zij verricht haar taken in samenwerking met het partijbestuur.

Artikel 65.

Zowel leden van de CDA-fracties in de Provinciale Staten en (deel)gemeenten als bestuurders van de provincies en (deel)gemeenten die lid zijn van de partij, dienen lid te zijn van de Bestuurdersvereniging.

4. JONGERENORGANISATIE

Artikel 66

De jongerenorganisatie, het Christen Democratisch Jongeren Appèl - hierna te noemen: CDJA -, is belast met alle taken ter verwezenlijking van het doel, omschreven in haar statuten.

Artikel 67

De verbanden zijn verplicht, wanneer het CDJA binnen hun werkgebied gemeentelijke en/of provinciale afdelingen kent, het werk hiervan te bevorderen en waar nodig financieel te steunen. Verbanden nemen, indien voorgedragen, ten minste één vertegenwoordiger van de CDJA-afdeling binnen hun werkgebied in hun bestuur op, terwijl zij bevoegd zijn een vertegenwoordiger in het bestuur van iedere CDJA-afdeling te benoemen. Deze vertegenwoordigers zijn stemhebbend lid.

5. VROUWENBERAAD

Artikel 68

De partij kent een CDA-Vrouwenberaad, genaamd CDAV, dat in nauwe samenwerking met het partijbestuur is belast met de volgende taken:

- a. het bevorderen van de politieke bewustwording bij vrouwen;
- b. het bevorderen van de integratie van vrouwen in de partij;
- c. het leveren van een inbreng in het politieke beleid;
- d. het vervullen van een vertegenwoordigende rol in de daarvoor in aanmerking komende nationale en internationale vrouwenorganisaties;
- e. het bij het partijbestuur voordragen van vrouwen voor functies binnen en buiten de partij, en in de politieke vertegenwoordigingen;
- f. het adviseren van het partijbestuur en de besturen van verbanden met betrekking tot de sub a. en b. genoemde onderwerpen.

Artikel 69

De voorzitter van het Vrouwenberaad wordt op voordracht van het Vrouwenberaad, in overleg met het partijbestuur, door het partijcongres in functie verkozen.

F. FINANCIËN PARTIJ

Artikel 70

1. De geldmiddelen van de partij bestaan uit:
  - a. de jaarlijkse contributie van de leden, die centraal wordt geïnd;
  - b. rente van belegde gelden;
  - c. schenkingen, legaten en erfstellingen;
  - d. andere inkomsten.
2. Erfstellingen kunnen slechts worden aanvaard onder het voorrecht van boedelbeschrijving.
3. Voor het aanvaarden van de in lid 1 sub c bedoelde geldmiddelen wordt het beleid bepaald door het partijcongres. Dit beleid wordt vastgelegd in een door het partijbestuur op te stellen reglement - hierna te noemen giftenreglement. Dit reglement is voor alle geledingen binnen de partij van toepassing.

Artikel 71

Het boekjaar loopt gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 72

De regelmatige controle op de wijze waarop de financiële administratie wordt gevoerd, alsmede de controle ter zake van de rekening en verantwoording over het afgelopen boekjaar, wordt opgedragen aan een registeraccountant.

Artikel 73

Jaarrekeningen worden uiterlijk op de in de eerste helft van het jaar te houden vergaderingen van het partijcongres behandeld en vastgesteld, behoudens verlenging van deze termijn door het partijcongres; begrotingen worden uiterlijk in de tweede helft behandeld en vastgesteld.

Artikel 74

Het partijcongres kan het beheer van de geldmiddelen van de partij geheel of gedeeltelijk overdragen aan één of meer stichtingen. De samenstelling van het stichtingsbestuur respectievelijk de stichtingsbesturen wordt geregeld in de statuten van de desbetreffende stichting.

G. CDA-BUREAU

Artikel 75

Het CDA-bureau ondersteunt de organen in de werkzaamheden en ondersteunt de bijzondere organen en bijzondere organisaties bij hun administratieve activiteiten.

Artikel 76

De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het CDA-bureau berust bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur kan een lid uit haar midden hiermee specifiek belasten.

Artikel 77

De leiding van het CDA-bureau berust bij de directeur, die door het partijbestuur is benoemd.

Artikel 78

1. De Stichting Secretariaat CDA treedt op als werkgever voor het personeel. Het bestuur van deze stichting valt samen met het partijbestuur.
2. De rechtspositie van het personeel van het CDA-bureau wordt door het partijbestuur, als bestuur van de Stichting Secretariaat CDA, geregeld en vastgesteld op voorstel van het dagelijks bestuur. Hiertoe behoort onder meer de eventuele vaststelling van een collectieve arbeidsovereenkomst.

4. VERKIEZINGEN

A. EERSTE KAMER, TWEEDE KAMER, EUROPEES PARLEMENT

Artikel 79

Onderdeel A van dit hoofdstuk heeft betrekking op de verkiezing der leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, van de Tweede Kamer der Staten Generaal en van het Europees Parlement.

Artikel 80

Het partijbestuur heeft de leiding bij de voorbereiding van en de te voeren activiteiten voor de onderhavige verkiezingen.

Artikel 81

De wijze van de kandidaatstelling voor de onderhavige verkiezingen wordt geregeld in een kandidaatstellingsreglement.

Artikel 82

Kandidaat voor het lidmaatschap van de Eerste Kamer, respectievelijk de Tweede Kamer der Staten-Generaal, respectievelijk het Europees Parlement kunnen worden gesteld zij die bij verkiezing voldoen aan de eisen van de wet, lid zijn van de partij en bereid zijn schriftelijk te verklaren dat zij instemmen met het Program van Uitgangspunten en het vigerende verkiezingsprogram van de partij. De overige vereisten worden genoemd in het in het vorige artikel bedoelde kandidaatstellingsreglement.

Artikel 83

1. Kandidaten hebben het recht van gravamen met betrekking tot hun instemming met het Program van Uitgangspunten en het vigerend verkiezingsprogram van de partij. Het recht van gravamen wordt niet toegestaan indien dit de artikelen 1 tot en met 3 van het Program van Uitgangspunten betreft.
2. Bezwaren tegen de in lid 1 bedoelde programs moeten door de personen die zich beschikbaar stellen voor een kandidatuur voor het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, respectievelijk de Tweede Kamer der Staten-Generaal, respectievelijk het Europees Parlement, vóór de indiening van de kandidatenlijst(en) schriftelijk aan het dagelijks bestuur kenbaar worden gemaakt. Het partijbestuur beslist vervolgens, gehoord het preadvies van het dagelijks bestuur, of de bezwaren al dan niet een belemmering vormen om de betrokkene op de in te dienen kandidatenlijst(en) te plaatsen.

Artikel 84

De leden van de Eerste Kamer, respectievelijk de Tweede Kamer der Staten-Generaal, respectievelijk het Europees Parlement worden geacht, met behoud van ieders persoonlijke verantwoordelijkheid, bij het verrichten van hun taak rekening te houden met uitspraken en verklaringen van de bevoegde partijorganen.

Artikel 85

De leden van de Eerste Kamer, respectievelijk Tweede Kamer der Staten-Generaal, respectievelijk het Europees Parlement hebben de verplichting, als onderdeel van hun taak, regelmatig contact te onderhouden met de verschillende geledingen van de partij. Daartoe behoort onder meer het geven van voorlichting aan, het verslag doen en het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid aan de provinciale afdelingen, die aan elk van hen, in overleg tussen fractie en dagelijks bestuur, worden toegewezen.

B. PROVINCIALE STATEN

Artikel 86

Het bestuur van de provinciale afdeling heeft de leiding bij de voorbereiding van en de te voeren activiteiten voor de verkiezing der leden van de Provinciale Staten in haar gebied.

Artikel 87

Iedere provinciale afdeling is verplicht aan de Provinciale Statenverkiezingen binnen haar werkgebied deel te nemen met een CDA-kandidatenlijst.

Artikel 88

In afwijking van het bepaalde in het vorige artikel kan de provinciale afdeling, na instemming van het partijbestuur, tezamen met één of meer andere politieke groeperingen binnen haar werkgebied met een kandidatenlijst aan de verkiezingen der leden van de Provinciale Staten deelnemen.

Artikel 89

De kandidaatstellingsprocedure wordt geregeld in het reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de verkiezing der leden van de Provinciale Staten.

Artikel 90

De artikelen 82 en 83 zijn ten aanzien van de kandidaatstelling en verkiezing der leden van Provinciale Staten van overeenkomstige toepassing.

Artikel 91

De leden van de Provinciale Staten worden geacht met behoud van ieders persoonlijke verantwoordelijkheid, bij het verrichten van hun taak rekening te houden met uitspraken en verklaringen van de bevoegde partijorganen, alsmede van de desbetreffende provinciale afdeling.

Artikel 92

De leden van de Provinciale Staten hebben de verplichting regelmatig contact te onderhouden met de verschillende geledingen van de partij binnen hun gebied. Daartoe behoort onder meer het geven van voorlichting aan, het verslag doen en het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid aan de provinciale afdeling en de gemeentelijke afdelingen binnen het gebied.

C. GEMEENTERAAD

Artikel 93

Het bestuur van de gemeentelijke afdeling heeft de leiding bij de voorbereiding van en de te voeren activiteiten voor de verkiezing der leden van de gemeenteraad in haar gebied.

Artikel 94

Iedere gemeentelijke afdeling is - behoudens bijzondere omstandigheden, zulks ter beoordeling van het partijbestuur en nadat het bestuur van de betrokken provinciale afdeling is gehoord - verplicht aan de gemeenteraadsverkiezingen binnen haar werkgebied deel te nemen met een CDA-kandidatenlijst.

Artikel 95

In afwijking van het bepaalde in het vorige artikel, kan de gemeentelijke afdeling, na instemming van het partijbestuur en nadat het bestuur van de betrokken provinciale afdeling is gehoord, tezamen met één of meer andere politieke groeperingen binnen haar werkgebied met een kandidatenlijst aan de verkiezingen voor leden van de gemeenteraad deelnemen.

Artikel 96

De kandidaatstellingsprocedure wordt geregeld in het reglement voor de voorbereiding van de kandidaatstelling voor de verkiezing der leden van de gemeenteraad.

Artikel 97

De artikelen 82, 83, 91 en 92 zijn ten aanzien van de kandidaatstelling en de verkiezing der leden van de gemeenteraad van overeenkomstige toepassing.

Artikel 98

De artikelen 93 tot en met 97 zijn van overeenkomstige toepassing op de voorbereiding van en de te voeren activiteiten voor de verkiezing van de leden van de deelgemeenteraad, met dien verstande dat daarvoor het bestuur van de desbetreffende wijkafdeling verantwoordelijk is, voor zover dit in een reglement van de gemeentelijke afdeling of een convenant met de wijkafdelingen expliciet is bepaald. Het kandidaatstellingsreglement voor de gemeenteraad is van overeenkomstige toepassing.

5. ALGEMENE BEPALINGEN

A. STEMRECHT EN STEMMING

Artikel 99

In de vergaderingen van de verbanden, organen, bijzondere organen en bijzondere organisaties wordt het stemrecht uitgeoefend door die leden die daar krachtens de bepalingen van deze statuten, het huishoudelijk reglement en de desbetreffende statuten of reglementen toe bevoegd zijn.

Artikel 100

Het stemrecht kan slechts worden uitgeoefend wanneer aan de financiële verplichtingen jegens de partij is voldaan.

Artikel 101

Elk lid kan niet meer dan één stem uitbrengen, behoudens het recht om als afgevaardigde op te treden als bedoeld in de artikelen 27 en 30. Stemming bij volmacht is niet toegestaan.

Artikel 102

Besluiten van het partijbestuur, het dagelijks bestuur, de besturen van de verbanden, bijzondere organen en bijzondere organisaties, alsmede de algemene vergaderingen van verbanden en bijzondere organisaties, worden, tenzij anders is bepaald in statuten en/of reglementen, genomen met eenvoudige meerderheid. Onder eenvoudige meerderheid wordt verstaan de helft plus één van de uitgebrachte stemmen; de blanco en ongeldige stemmen tellen niet mee bij de vaststelling van het aantal uitgebrachte stemmen. Indien het vereiste quorum ontbreekt, zijn de bepalingen in het volgende artikel van toepassing.

Artikel 103

1. Ongeacht het aantal aanwezigen kunnen de in het vorige artikel bedoelde besturen en algemene vergaderingen altijd beraadslagen, hun agenda vaststellen en de notulen goedkeuren.
2. Elke stemming is geldig, ongeacht het aantal stemmen, tenzij de voorzitter op een tevoren door ten minste vijf procent van het aantal aanwezige stemgerechtigde leden ingediend verzoek bij de stemming vaststelt dat niet vijftig procent van het aantal stemgerechtigde leden aanwezig is, of in het geval van het partijcongres vaststelt dat niet meer dan vijfenzeventig stemgerechtigde leden aanwezig zijn.
Indien de stemming uitwijst dat het quorum niet is bereikt, wordt de stemming op de agenda van de volgende vergadering geplaatst.
3. De leden die hebben verzocht om vaststelling van het quorum worden bij het tellen van de aanwezigen als bedoeld in lid 2 meegerekend, ook als zij niet in de vergaderzaal aanwezig zijn.
4. Wanneer minder dan vijf procent van het aantal leden aanwezig is of in het geval van het partijcongres minder dan acht stemgerechtigde leden aanwezig zijn, kan de voorzitter vaststellen dat het quorum niet is bereikt.

5. Indien vastgesteld is dat het vereiste quorum ontbreekt, wordt een nieuwe vergadering belegd, waarin hetzelfde voorstel opnieuw aan de orde is.
6. Ongeacht het aantal der aanwezige stemhebbende leden worden in de nieuwe vergadering geldige besluiten genomen bij eenvoudige meerderheid van de uitgebrachte stemmen, tenzij anders is bepaald.

Artikel 104

1. Over personen wordt schriftelijk gestemd. Is er sprake van een enkelvoudige kandidaatstelling, dan wordt voorgesteld die persoon bij acclamatie te benoemen. Desgewenst wordt toch schriftelijk gestemd, indien dit door één of meer leden van een verband, orgaan, bijzonder orgaan of bijzondere organisatie wordt verlangd.
2. Over zaken wordt mondeling gestemd, tenzij door de meerderheid van de stemhebbende leden van de vergadering een schriftelijke stemming wordt verlangd.

B. ZITTINGSPERIODE

Artikel 105

De stemhebbende leden van besturen van verbanden, organen, bijzondere organen en bijzondere organisaties worden gekozen, respectievelijk benoemd voor een periode van vier jaar. Men is terstond eenmaal herkiesbaar. Men is na een periode van één jaar weer verkiesbaar, mits in die periode in geen enkele hoedanigheid aan het bestuur is deelgenomen.

Artikel 106

1. De in het voorgaande artikel bedoelde besturen stellen een rooster van periodiek aftreden op, zodanig dat de functies van voorzitter en penningmeester en de functies van vice-voorzitter en secretaris niet tegelijkertijd vacant komen.
2. Bij het ontstaan van een tussentijdse vacature van één van de stemhebbende leden van de in het voorgaande artikel bedoelde besturen, verkiest het desbetreffende verband, orgaan, bijzondere orgaan en/of de bijzondere organisatie, overeenkomstig de in statuten en reglementen vastgelegde bepalingen, een nieuw lid.
3. Het nieuwgekozen bestuurslid neemt in het rooster van aftreden de plaats in van degene wiens vacature wordt vervuld. Het rooster van aftreden wordt indien nodig aangepast.

Artikel 107

Een bestuurslid kan, ook al is hij voor een bepaalde tijd benoemd, te allen tijde door de benoemende instantie worden ontslagen of geschorst. Het partijbestuur respectievelijk het bestuur van de desbetreffende provinciale afdeling is bevoegd een individueel bestuurslid in de uitoefening van zijn functies te beperken.

C. VERVANGING

Artikel 108

De provinciale afdelingen, het CDAV en het CDJA kunnen voor hun vertegenwoordiging in het partijbestuur en in bijzondere organisaties plaatsvervangers aanwijzen overeenkomstig de procedure die is vastgelegd in de statuten en/of desbetreffende reglementen.

D. ONVERENIGBAARHEID EN CUMULATIE VAN FUNCTIES

Artikel 109

Uitgesloten is de cumulatie van politieke functies, partijfuncties en/of maatschappelijke functies die het aanzien van het politieke ambt of van de partij schaadt, doordat de cumulatie tot een belangenvermenging leidt die de integriteit van de politieke besluitvorming aantast of tot een zodanige belasting van de betrokken persoon leidt, dat in redelijkheid geen behoorlijke vervulling van de politieke functie en/of partijfunctie is te verwachten.

Artikel 110

Een fractievoorzitter of zijn plaatsvervanger is adviserend lid van het bestuur van een partijorgaan dan wel partijverband in dezelfde bestuurslaag.

Artikel 111

1. Het partijbestuur beslist of een (voorgenomen) cumulatie in strijd is met artikel 109.
2. Personen die worden gekandideerd voor, of zitting hebben in de Eerste of Tweede Kamer der Staten-Generaal, het Europees Parlement of het dagelijks bestuur dienen de (neven)functies die zij uitoefenen, alsmede de (neven)functies die zij overwegen te aanvaarden, te onderwerpen aan de beoordeling van het partijbestuur ter toetsing aan artikel 109. Het huishoudelijk reglement kan bepalen welke andere categorieën voorgenomen cumulaties eveneens aan toetsing moeten worden onderworpen.
3. Cumulaties worden getoetst door de Toetsingscommissie, die terzake het partijbestuur adviseert.

Artikel 112

Medewerkers van het CDA-bureau kunnen niet tevens lid zijn van het partijbestuur.

6. STATUTEN EN REGLEMENTEN

A. HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Artikel 113

Het partijcongres stelt een huishoudelijk reglement vast, waarin deze statuten nader worden uitgewerkt. De inhoud van dit reglement mag niet in strijd zijn met de bepalingen van deze statuten.

Artikel 114

Voor wijziging van het huishoudelijk reglement is een eenvoudige meerderheid vereist.

B. ANDERE REGLEMENTEN

1. REGLEMENTEN VAN BIJZONDERE ORGANEN EN STATUTEN VAN BEHERENDE INSTANTIES

Artikel 115

Het partijcongres stelt de reglementen van bijzondere organen vast, waarin de bepalingen van deze statuten en het huishoudelijk reglement nader worden uitgewerkt. Hetzelfde is van toepassing ten aanzien van de vaststelling van de statuten van instanties die ten behoeve van het beheer van geldmiddelen en eventuele eigendommen van de partij en van bijzondere organen in het leven worden geroepen. De statuten en reglementen mogen niet in strijd zijn met de bepalingen van deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

Artikel 116

Voor wijziging van de in artikel 115 bedoelde reglementen is een eenvoudige meerderheid vereist. Voor wijziging van de in artikel 115 bedoelde statuten is een tweederde meerderheid vereist. Onder tweederde meerderheid wordt verstaan tweederde van de uitgebrachte stemmen; blanco en ongeldige stemmen tellen niet mee bij de vaststelling van het aantal uitgebrachte stemmen. Voor aanvaarding van een amendement op een voorstel tot wijziging van de in artikel 115 bedoelde reglementen en statuten is een eenvoudige meerderheid vereist.

2. STATUTEN EN REGLEMENTEN VAN BIJZONDERE ORGANISATIES

Artikel 117

Statuten en reglementen van bijzondere organisaties, alsmede wijziging daarvan, zijn onderworpen aan de goedkeuring door het partijcongres. De statuten en reglementen mogen niet in strijd zijn met de bepalingen van deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

3. KANDIDAATSTELLINGSREGLEMENTEN

Artikel 118

Het partijcongres stelt de reglementen vast als bedoeld in de artikelen 81, 89 en 96, hierna

te noemen kandidaatstellingsreglementen, waarin de bepalingen van deze statuten en het huishoudelijk reglement nader worden uitgewerkt. De reglementen mogen niet in strijd zijn met de bepalingen van deze statuten en/of het huishoudelijk reglement.

Artikel 119

Voor wijziging van de kandidaatstellingsreglementen is een eenvoudige meerderheid vereist.

Artikel 120

Het partijbestuur kan één of meer reglementen vaststellen waarin onderwerpen worden geregeld waarin door deze statuten, het huishoudelijk reglement en de overige reglementen niet of niet volledig wordt voorzien. Deze reglementen mogen niet in strijd zijn met deze statuten, het huishoudelijk reglement en/of de overige reglementen.

C. ONTBINDING EN VEREFFENING

Artikel 121

Ontbinding van de partij geschiedt uitsluitend door een besluit van het partijcongres. Voor een besluit tot ontbinding van de partij is een tweederde meerderheid vereist. De stemming over dit besluit dient schriftelijk te geschieden.

Artikel 122

In geval van ontbinding wijst het partijbestuur de bestemming aan van de bezittingen van de partij, met dien verstande dat zij zo enigszins mogelijk zullen worden aangewend ten bate van het doel waarvoor zij zijn verkregen.

Artikel 123

Ontbinding van verbanden geschiedt, onverminderd het bepaalde in artikel 23, door een besluit van de betreffende algemene vergadering dan wel door een besluit van het partijbestuur. De stemming over dit besluit dient schriftelijk te geschieden. Indien ontbinding plaatsvindt door besluit van de desbetreffende algemene vergadering is tevens vereist dat het dagelijks bestuur van de partij toestemming verleent tot ontbinding van het desbetreffende verband.

Artikel 124

De ontbinding van bijzondere organisaties geschiedt door besluit van de desbetreffende algemene vergadering. De stemming over dit besluit dient schriftelijk te geschieden. Tevens is vereist dat het dagelijks bestuur van de partij toestemming verleent tot ontbinding van de desbetreffende bijzondere organisatie.

Artikel 125

In geval van ontbinding van een verband of bijzondere organisatie wijst de desbetreffende algemene vergadering dan wel het partijbestuur de bestemming van de bezittingen van het verband of de bijzondere organisatie aan, met dien verstande dat zij zo enigszins mogelijk worden aangewend ten bate van het doel waarvoor zij zijn verkregen.

Artikel 126

Voor besluiten tot het aangaan van een federatie dan wel tot fusie is artikel 121 van over-

eenkomstige toepassing. Voor het nemen van een dergelijke besluit is een tweederde meerderheid vereist.

D. WIJZIGING EN AANVULLING VAN DEZE STATUTEN

Artikel 127

Wijziging van deze statuten is slechts mogelijk indien het partijcongres daartoe besluit.

Artikel 128

Voor wijziging van de statuten is een tweederde meerderheid vereist; voor aanvaarding van een amendement op een voorstel tot wijziging is een eenvoudige meerderheid vereist.

Artikel 129

Een statutenwijziging komt niet tot stand dan nadat hiervan een notariële akte is opge maakt. Tot het doen verlijden van de akte is ieder lid van het dagelijks bestuur of een ander door het partijcongres daartoe gemachtigd persoon bevoegd, onder overlegging van een uittreksel uit de notulen van de vergadering.

Artikel 130

Het huishoudelijk reglement omschrijft het recht van initiatief tot wijziging van de statuten, respectievelijk van het huishoudelijk reglement, de statuten en/of reglementen van bijzondere organen en de overige reglementen. Ook wordt in het huishoudelijk reglement bepaald aan welke voorwaarden wijzigingsvoorstellen dienen te voldoen.

E. SLOTBEPALING

Artikel 131

In alle gevallen waarin deze statuten, het huishoudelijk reglement en/of andere reglementen niet voorzien, beslist het partijbestuur, voorzover het de organen en bijzondere organen betreft; respectievelijk het bestuur van het desbetreffende verband en het bestuur van de desbetreffende bijzondere organisatie.

Huishoudelijk Reglement CDA

1. VAN HET LIDMAATSCHAP

A. AANMELDING EN INSCHRIJVING

Artikel 1

1. De aanmelding voor het lidmaatschap moet plaatsvinden bij het CDA-bureau. Indien het bestuur van een gemeentelijke afdeling een aanmelding voor het lidmaatschap ontvangt, zendt het afdelingsbestuur deze binnen veertien dagen toe aan het CDA-bureau.
2. Terstond na ontvangst van een aanmelding wordt tot inschrijving overgegaan.
3. Binnen veertien dagen na de inschrijving wordt hiervan bericht gegeven aan de ingeschrevene.
4. Het CDA-bureau geeft van elke inschrijving van een lid kennis aan de desbetreffende gemeentelijke afdeling.
5. Een adreswijziging dient onverwijld te worden doorgegeven aan het CDA-bureau.
6. Ten minste eenmaal per jaar zendt het CDA-bureau aan de secretarissen van de gemeentelijke afdelingen en de provinciale afdelingen een volledig overzicht van onder die afdeling ressorterende leden.
7. Het CDA-bureau zorgt in beginsel ten minste eenmaal per maand voor berichtgeving aan de secretariaten van de gemeentelijke afdelingen en de provinciale afdelingen over opgaven van wijzigingen die in de ledenlijst zijn aangebracht.

B. VORMEN VAN LIDMAATSCHAP

Artikel 2

De partij kent verschillende vormen van lidmaatschap, te weten:

- a. lidmaatschap: een lidmaatschap aangegaan voor onbepaalde tijd door een persoon, waaraan alle rechten en verplichtingen zoals omschreven in de statuten, het huishoudelijk reglement, de overige reglementen en andere wettige besluiten van het partijcongres en het partijbestuur zijn verbonden;
- b. meerpersonenlidmaatschap: een lidmaatschap aangegaan voor onbepaalde tijd door meerdere personen behorende tot een gezamenlijk huishouden, waaraan dezelfde rechten en verplichtingen zijn verbonden als aan het sub a bedoelde lidmaatschap, met dien verstande dat deze personen verplicht zijn tot betaling van een (afwijkende) contributie volgens de jaarlijks door het partijcongres vast te stellen contributieregeling, waarbij een van de desbetreffende personen aangeslagen wordt voor dezelfde contributie als een lid zoals bedoeld in sub a en de overige leden worden aangeslagen voor een lager, door het partijcongres vast te stellen bedrag;
- c. proeflidmaatschap: een lidmaatschap aangegaan door een persoon, waaraan dezelfde rechten en verplichtingen zijn verbonden als aan het sub a bedoelde lidmaatschap, met dien verstande dat een proeflidmaatschap een maximale looptijd heeft van één

jaar en na verstrijken van dat jaar automatisch beëindigd wordt. Het proeflid verplicht zich in ieder geval tot betaling van een (afwijkende) contributie volgens de jaarlijks door het partijcongres vast te stellen contributieregeling. De bepalingen die betrekking hebben op leden zijn van overeenkomstige toepassing op proefleden.

C. TOELATING

Artikel 3

1. Een lid wordt geacht tot de partij te zijn toegelaten, tenzij ingevolge lid 3 de toelating is geweigerd.
2. Na de berichtgeving van inschrijving geldt voor de ingeschrevene een voorlopige toelating van het lidmaatschap gedurende een termijn van acht weken.
3. Binnen deze termijn kan het partijbestuur, al dan niet na advies te hebben ingewonnen van een verband, de toelating weigeren.
4. Van een besluit tot weigering geeft het partijbestuur per aangetekend schrijven kennis aan de ingeschrevene, onder vermelding van de redenen tot weigering en van de bevoegdheid van de ingeschrevene tegen dit besluit beroep in te stellen bij de Commissie van Beroep binnen vier weken na dagtekening van het aangetekende schrijven.
5. Door een besluit tot weigering van de toelating worden alle rechten en verplichtingen die aan het lidmaatschap zijn verbonden opgeschort, behoudens de bevoegdheid tot beroep; de opschorting duurt voort tot het besluit onherroepelijk is geworden dan wel is vernietigd.
6. Een besluit tot weigering van de toelating wordt onherroepelijk door het verstrijken van de beroepstermijn zonder dat beroep is ingesteld dan wel door een besluit van de Commissie van Beroep waarbij het beroep is afgewezen.

D. LEDEN BUITENLAND

Artikel 4

Een in het buitenland woonachtig lid is bevoegd voorstellen, waaronder begrepen amendementen, ter behandeling door het partijcongres in te dienen bij de provinciale afdeling waaronder hij conform de statuten ressorteert en deze in de vergadering van deze provinciale afdeling te verdedigen.

E. DONATEURS

Artikel 5

De partij kent donateurs. Donateurs zijn natuurlijke personen die hun betrokkenheid met de partij tot uitdrukking brengen door middel van een financiële bijdrage, die statutair beschouwd wordt als een schenking. Zij worden geregistreerd als donateurs en hebben geen lidmaatschapsrechten en -verplichtingen.

F. OPZEGGING

Artikel 6

1. In geval van opzegging van het lidmaatschap door een lid wordt hiervan door het CDA-bureau een bevestiging gegeven aan de uitgeschrevene.

2. Van een besluit tot opzegging van het lidmaatschap namens de partij geeft het partijbestuur per aangetekend schrijven kennis aan de ingeschrevene, onder vermelding van de redenen tot opzegging en van de bevoegdheid van de ingeschrevene tegen dit besluit beroep in te stellen bij de Commissie van Beroep binnen vier weken na dagtekening van het aangetekende schrijven.
3. Door een besluit tot opzegging van het lidmaatschap namens de partij worden alle rechten en verplichtingen die aan het lidmaatschap verbonden zijn opgeschort, behoudens de bevoegdheid tot beroep; de opschorting duurt voort tot het besluit tot opzegging onherroepelijk is geworden dan wel is vernietigd.
4. Een besluit van de partij om het lidmaatschap op te zeggen wordt onherroepelijk door het verstrijken van de beroepstermijn zonder dat beroep is ingesteld dan wel door een besluit van de Commissie van Beroep waarbij het beroep is afgewezen.

G. ONTZETTING

Artikel 7

1. De Royementscommissie besluit binnen acht weken na ontvangst van de voordracht de ontzetting van een lid in behandeling te nemen of direct af te wijzen. Een dergelijk besluit wordt binnen twee weken schriftelijk en met redenen omkleed meegedeeld aan het betrokken lid, het dagelijks bestuur en de besturen van de desbetreffende provinciale en gemeentelijke afdeling. De commissie kan de termijn als bedoeld in de eerste volzin eenmaal met acht weken verlengen. De Royementscommissie stelt het betrokken lid alsmede het betrokken verband uiterlijk één week voor het verstrijken van deze termijn in kennis van haar verlengingsbesluit.
2. Indien de Royementscommissie de voordracht in behandeling neemt, stelt zij het betrokken lid in de gelegenheid te worden gehoord en besluit zij vervolgens of al dan niet tot ontzetting kan worden overgegaan. De commissie stuurt het besluit binnen acht weken na het in lid 1 bedoelde besluit aan het partijbestuur en ter kennisneming aan de betrokken verbanden. Zij kan deze termijn eenmaal met acht weken verlengen.
3. Het partijbestuur wordt geacht in te stemmen met het besluit van de Royementscommissie indien het partijbestuur niet binnen vier weken een ander besluit neemt. Deze termijn kan door het partijbestuur of het dagelijks bestuur eenmaal met vier weken worden verlengd. Het partijbestuur stelt het betrokken lid alsmede de betrokken verbanden uiterlijk een week voor het verstrijken van de termijn in kennis van zijn verlengingsbesluit.
4. Het partijbestuur stelt per aangetekend schrijven het betrokken lid op de hoogte van zijn besluit, waarbij wordt meegedeeld dat de betrokkene de bevoegdheid heeft hier tegen beroep aan te tekenen bij de Commissie van Beroep binnen vier weken na dagtekening van het aangetekende schrijven. Zowel de Royementscommissie als de betrokken verbanden worden van dit besluit in kennis gesteld.
5. Door een besluit tot overweging van ontzetting worden alle rechten die aan het lidmaatschap verbonden zijn opgeschort, behoudens de bevoegdheid om gehoord te worden en de bevoegdheid tot beroep; de opschorting duurt voort tot het besluit onherroepelijk is geworden dan wel is vernietigd.
6. Tegen opschorting van rechten staat in geval van voordracht tot ontzetting door het dagelijks bestuur beroep open op het partijbestuur; in de overige gevallen op het dagelijks bestuur. Het desbetreffende bestuur beslist binnen vier weken, met de

mogelijkheid van verlenging door het desbetreffende bestuur met vier weken. Het besluit op een beroep wordt direct ter kennis gebracht van het betrokken lid, de Royementscommissie, en de besturen van de betrokken verbanden.

7. Een besluit tot ontzetting wordt onherroepelijk door het verstrijken van de beroepstermijn zonder dat beroep is ingesteld dan wel door een besluit van de Commissie van Beroep, waarbij het beroep is afgewezen.

2. VAN DE VERBANDEN

A. OPRICHTING EN ERKENNING

Artikel 8

1. Ten minste tien leden kunnen een verband oprichten, met dien verstande dat wanneer zich een verband heeft gevormd, hiervan door het voorlopige bestuur van dat verband schriftelijk mededeling wordt gedaan aan het partijbestuur, onder opgave van de namen en adressen van de leden van het voorlopige bestuur van het nieuwe verband.
2. Ook het partijbestuur, na overleg met de betrokken provinciale afdeling, dan wel een provinciale afdeling, indien het tenminste niet de vorming van dit verband zelf betreft, kan het initiatief nemen tot vorming van een verband. In dit geval wijst het partijbestuur respectievelijk de provinciale afdeling in overleg met het dagelijks bestuur de leden van een voorlopig bestuur aan.
3. Ten behoeve van de vorming van een verband zendt het CDA-bureau een adressenbestand van de leden die onder het verband in oprichting zullen ressorteren, aan het voorlopige bestuur van dat verband. Voorts ontvangt het voorlopige bestuur een exemplaar van het standaardreglement voor het desbetreffende verband.
4. Binnen twaalf weken na de in lid 3 bedoelde verzending dient het voorlopige bestuur van een verband in oprichting, daartoe gemachtigd door de voorlopige algemene vergadering, welke wordt gevormd door de leden die onder het verband in oprichting zullen ressorteren, schriftelijk een verzoek tot erkenning in bij het dagelijks bestuur.
5. Als reglement voor een verband in oprichting geldt het door het partijbestuur vastgestelde en in lid 3 bedoelde standaardreglement. Eventueel gewenste afwijkingen van dit standaardreglement dienen in een afzonderlijke verklaring bij de aanvraag om erkenning te worden vermeld.
6. Het dagelijks bestuur beslist of een verband wordt erkend.
7. Het dagelijks bestuur beoordeelt of de in lid 5 bedoelde afwijkingen van het standaardreglement voor het betreffende verband in oprichting zijn toegestaan. Is het antwoord hierop bevestigend, dan kan het dagelijks bestuur tot erkenning van het betreffende verband overgaan. Indien er geen voorstellen tot afwijking van het standaardreglement ingediend zijn, wordt tot erkenning van het betreffende verband in oprichting overgegaan, behoudens het bepaalde in lid 9.
8. Terstond na het besluit van het dagelijks bestuur een verband te erkennen, wordt hiervan schriftelijk mededeling gedaan aan het voorlopige bestuur van het desbetreffende verband onder medezending van een namens het dagelijks bestuur gedagtekend exemplaar van het reglement van het desbetreffende verband.
9. Wanneer het dagelijks bestuur van oordeel is dat er redenen aanwezig zijn een verband in oprichting (nog) niet te erkennen, treedt het daaromtrent in overleg met het voorlopige bestuur van het betreffende verband in oprichting. Het dagelijks bestuur geeft daarbij aan welke mogelijkheden er zijn om tot erkenning te kunnen overgaan. De voorlopige algemene vergadering van een verband in oprichting beslist of met de voorstellen van het dagelijks bestuur wordt ingestemd. Indien het dagelijks bestuur niet tot erkenning overgaat, heeft het verband het recht van beroep bij het partijbestuur binnen vier weken na dagtekening van verzending van de kennisgeving.

10. Binnen twaalf weken na verzending van het gedagtekende besluit van het dagelijks bestuur tot erkenning van het verband, belegt het voorlopige bestuur van dat verband een algemene vergadering ter verkiezing van een bestuur, alsmede voor het treffen van eventueel noodzakelijke maatregelen. De samenstelling van het definitieve bestuur dient terstond schriftelijk ter kennis te worden gebracht aan het CDA-bureau.

B. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 9

1. Aan een erkend verband worden rechten toegekend, die zijn opgenomen in en voortvloeien uit de bepalingen van de statuten en alle daarbij behorende reglementen. De uitoefening van de rechten wordt opgeschort wanneer een verband niet voldoet aan een of meer van de verplichtingen die krachtens de bepalingen van de statuten en/of enig reglement van de partij aan hem zijn opgedragen. Het dagelijks bestuur geeft richtlijnen inzake het eventueel opschorten van de uitoefening van rechten.
2. De algemene vergadering van een verband is het hoogste orgaan van dat verband.
3. Aan de algemene vergadering van een verband komen binnen zijn werkgebied alle bevoegdheden toe die niet door de wet, de statuten en/of reglementen van de partij aan anderen binnen het partijverband zijn toegekend.
4. Jaarlijks roept het bestuur van een verband de algemene vergadering ten minste tweemaal en voorts zoveel als bij reglement bepaald in vergadering bijeen, onder andere ter behandeling en vaststelling van het jaarverslag, de jaarrekening en de begroting, alsmede ten behoeve van de periodieke bestuursverkiezing van het verband en de bespreking van het politieke beleid in algemene zin.
5. Jaarrekeningen worden uiterlijk in de in de eerste helft van het volgende jaar te houden algemene vergadering behandeld en vastgesteld, behoudens verlenging van deze termijn door de algemene vergadering; begrotingen worden uiterlijk in de tweede helft van het voorafgaande jaar behandeld en vastgesteld.
6. Van het vastgestelde jaarverslag stuurt het bestuur van het verband een exemplaar aan het CDA-bureau en, voor zover van toepassing, aan het bestuur van het verband waaronder het ressorteert.

FINANCIËN

Artikel 10

1. Een verband dient binnen een door het partijbestuur vast te stellen termijn te voldoen aan de financiële verplichtingen die het tegenover partijorganen en/of bijzondere organen, en/of bijzondere organisaties en/of andere verbanden heeft op grond van de contributieregeling. Wordt binnen de gestelde termijn niet aan deze verplichtingen voldaan, dan worden daarmee automatisch de rechten als bedoeld in artikel 9 lid 1, opgeschort.
2. Het partijbestuur is gerechtigd te beschikken over eventuele tegoeden van verbanden zolang een verband niet volledig aan de financiële verplichtingen als bedoeld in lid 1 heeft voldaan.
3. Van de jaarlijkse contributieopbrengst van de leden wordt een deel bestemd voor de partij, terwijl het overige verdeeld wordt over de verbanden, waaronder de betreffende leden ressorteren.
De verdeelsleutel wordt jaarlijks bepaald door het partijcongres, terwijl de algemene

vergadering van elke provinciale afdeling bepaalt op welke wijze het bedrag, dat bestemd is voor de verbanden en afkomstig van de onder haar ressorterende leden, wordt verdeeld over die verbanden.

4. Indien een verband heeft voldaan aan zijn financiële verplichtingen als bedoeld in de statuten en lid 2 niet van toepassing is, kan het beschikken over hem toekomende tegoeden. De directeur van het CDA-bureau draagt, na verzoek daartoe, zorg voor verstrekking van het gevraagde tegoed.
5. Regelmatig, maar ten minste tweemaal per jaar zendt de directeur van het CDA-bureau, onder verantwoordelijkheid van de penningmeester, een financieel overzicht dat onder andere de gemiddelde contributieopbrengst binnen een bepaald verband vermeldt, aan de penningmeesters van de betrokken verbanden.

ONTBINDING

Artikel 11

1. Een verband waaronder op één november van het voorafgaande jaar minder dan tien leden ressorteerden, is automatisch ontbonden. Het CDA-bureau treft onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur de noodzakelijke regelingen hieromtrent.
2. De algemene vergadering van een verband is bevoegd, overeenkomstig bij statuten en/of reglement vastgestelde regels, dat verband voor ontbinding voor te dragen aan het dagelijks bestuur, indien van toepassing in overleg met de betrokken provinciale afdeling.
3. Van een besluit tot ontbinding van een verband wordt het bestuur van het betrokken verband zo spoedig mogelijk bij aangetekend schrijven kennis gegeven, onder vermelding van de bevoegdheid van het bestuur binnen vier weken na verzending van de kennisgeving tegen het ontbindingsbesluit beroep in te stellen bij de Commissie van Beroep.
4. Door een besluit tot ontbinding wordt het betrokken verband geschorst in de uitoefening van al zijn rechten, behoudens de bevoegdheid tot beroep. De schorsing is beëindigd na het onherroepelijk worden van het besluit tot ontbinding dan wel het vernietigen van het besluit.
5. Een besluit tot ontbinding wordt onherroepelijk door het verstrijken van de beroepstermijn zonder dat beroep is ingesteld dan wel door een besluit van de Commissie van Beroep waarbij het beroep is afgewezen.

CONTACTEN BUITEN WERKGEBIED VERBAND

Artikel 12

1. Wanneer artikel 25 van de statuten van toepassing is, treedt één van de aldaar woonachtige leden op als contactpersoon.
2. Zowel het partijbestuur als de besturen van de desbetreffende provinciale en gemeentelijke afdeling zijn verplicht met de in lid 1 bedoelde persoon in voorkomende gevallen het contact te onderhouden.

ORGANEN VAN VERBANDEN

Artikel 13

De organen van een verband zijn het bestuur, waaronder eventueel het dagelijks bestuur, en de algemene vergadering.

C. GEMEENTELIJKE AFDELING

BESTUUR

Artikel 14

1. Het bestuur van de gemeentelijke afdeling wordt door de leden uit hun midden ter vergadering gekozen en bestaat uit een oneven aantal van ten minste vijf leden.
2. De voorzitter wordt door de algemene vergadering in functie gekozen, bij voorkeur uit een meervoudige voordracht.
3. Indien in een gemeente een erkende (werk)groep bestaat van het Vrouwenberaad en/of van de jongerenorganisatie, dient in het bestuur ten minste één vertegenwoordiger van elke organisatie zitting te hebben.
4. Het reglement van een gemeentelijke afdeling kan bepalen dat er een dagelijks bestuur is, met dien verstande dat dit minder dan de helft van het aantal bestuursleden van deze afdeling moet tellen, terwijl de voorzitter, alsmede de secretaris en de penningmeester in elk geval daarvan deel uitmaken.
5. Eén van de leden van het bestuur wordt in het bijzonder belast met de taken van de gemeentelijke afdeling op het gebied van public relations en communicatie en voorlichting.
6. Eén van de leden van het bestuur wordt in het bijzonder belast met de taken van de gemeentelijke afdeling op het gebied van vorming en scholing.
7. Het bestuur doet opgave van zijn samenstelling aan het CDA-bureau en aan de secretaris van de provinciale afdeling waaronder het ressorteert. Van wijzigingen in de samenstelling dient binnen vier weken na het besluit daartoe aan bedoelde secretariaten kennis gegeven te worden.
8. Het bestuur brengt ieder jaar een schriftelijk verslag uit over de toestand van de afdeling en de werkzaamheden in het afgelopen verenigingsjaar. Dit verslag omvat ook het verslag van de vormings- en scholingswerkzaamheden, waaronder met name de activiteiten ten behoeve van de vrouwelijke leden en de jongeren alsmede de activiteiten met betrekking tot het raadsfractiewerk.
9. Het bestuur ziet toe, dat van alle inkomsten en uitgaven van de afdeling nauwkeurig aantekening wordt gehouden. Jaarlijks brengt het financieel verslag uit aan de algemene vergadering van de gemeentelijke afdeling.
10. Het bestuur zendt jaarlijks een afschrift van het financieel verslag aan de provinciale afdeling waaronder het ressorteert.
11. Het bestuur draagt zorg voor het inzichtelijk houden van de plaatselijke ledenadministratie, op grond van de door het CDA-bureau verschaftte gegevens.

ALGEMENE VERGADERING

Artikel 15

1. De oproeping tot bijwoning van de algemene vergadering wordt ten minste acht dagen tevoren verzonden aan alle leden. De oproep vermeldt tijd en plaats van de vergadering en de te behandelen agenda.
2. Het bestuur is verplicht tot het bijeenroepen van de algemene vergadering binnen een termijn van vier weken, na verzending van een schriftelijk verzoek daartoe door ten minste tien leden van de desbetreffende gemeentelijke afdeling, onder opgave van de onderwerpen, die de verzoekers aan de algemene vergadering wensen voor te leggen;

- indien aan het verzoek niet binnen drie weken na ontvangst daarvan gevolg is gegeven door verzending van een oproep, als bedoeld in lid 1, hebben de verzoekers het recht van beroep bij het bestuur van de desbetreffende provinciale afdeling.
3. In geval beroep is ingesteld bij het bestuur van de provinciale afdeling, roept deze binnen drie weken na ontvangst van het beroep de algemene vergadering van de desbetreffende gemeentelijke afdeling bijeen op de wijze als in lid 1 bepaald. De directeur van het CDA-bureau, onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur, stelt daartoe direct het betreffende adressenbestand ter beschikking. Een op deze wijze bijeengeroepen algemene vergadering vindt plaats onder leiding van het bestuur van de desbetreffende provinciale afdeling.
  4. De algemene vergadering van een gemeentelijke afdeling komt voorts bijeen indien het partijbestuur daartoe besluit, na overleg met de betrokken provinciale afdeling. Het partijbestuur kan zelf voor de bijeenroeping zorgen zonder gebonden te zijn aan de in lid 1 genoemde termijn en kan zelf in de leiding van de vergadering voorzien.

TAKEN

Artikel 16

1. Tot de taak van de gemeentelijke afdeling behoort onder meer:
  - a. het op basis van de grondslag van de partij bijdragen aan en bevorderen van de verwezenlijking van de doelstelling van de partij;
  - b. het bevorderen van de deelneming aan het werk van en de onderlinge samenwerking van de leden in de partij, onder meer door de bevordering van de participatie van vrouwen en jongeren;
  - c. de bespreking en toetsing van het (gevoerde) politieke beleid.
2. De activiteiten die de gemeentelijke afdeling onder meer ter bereiking van de doelstelling ten dienste staan, zijn omschreven in het standaardreglement.
3. Elke erkende gemeentelijke afdeling die aan haar financiële verplichtingen heeft voldaan, heeft het recht ten minste één lid en zoveel meer leden als waarop zij op grond van het ledenaantal recht heeft af te vaardigen naar de algemene vergadering van de provinciale afdeling.
4. De afgevaardigde(n) wordt/worden aangewezen door de algemene vergadering van de gemeentelijke afdeling bij schriftelijke verkiezing, tenzij sprake is van enkelvoudige kandidaatstelling.

WIJK- OF DORPSAFDELING

Artikel 17

1. Een gemeentelijke afdeling kan binnen haar gebied een of meer wijk- of dorpsafdelingen oprichten en in stand houden.
2. De gemeentelijke afdeling regelt de taken en bevoegdheden van de wijk- of dorpsafdelingen binnen haar gebied, de wijze van samenstelling van hun besturen en de wijze van bekostiging van hun activiteiten in een reglement of convenant.
3. Over herindeling of opheffing van de wijk- of dorpsafdelingen beslist de algemene vergadering van de gemeentelijke afdeling op voorstel van haar bestuur, gehoord de desbetreffende wijk- of dorpsafdeling(en).

D. PROVINCIALE AFDELING

BESTUUR

Artikel 18

1. Het bestuur van de provinciale afdeling wordt door de leden uit hun midden ter vergadering gekozen en bestaat uit een oneven aantal van ten minste elf leden. Ten hoogste twee bestuursleden mogen behoren tot dezelfde gemeentelijke afdeling.
2. De voorzitter wordt door de algemene vergadering in functie gekozen, bij voorkeur uit een meervoudige voordracht. De voorzitter van de provinciale afdeling kan niet tegelijk voorzitter zijn van een onder de provinciale afdeling ressorterende gemeentelijke afdeling.
3. Het bepaalde in artikel 14 lid 3 tot en met 14 lid 11 is ten aanzien van het bestuur van een provinciale afdeling van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat een provinciale afdeling in elk geval een dagelijks bestuur als orgaan kent.
4. Indien in een provincie een erkende afdeling of (werk)groep bestaat van het vrouwenberaad en/of van de jongerenorganisatie dienen in het bestuur van de provinciale afdeling in elk geval zitting te hebben ten minste twee vertegenwoordigers van de in het werkgebied aanwezige, erkende (werk)groep van het vrouwenberaad en ten minste twee vertegenwoordigers van de jongerenorganisatie.

ALGEMENE VERGADERING

Artikel 19

1. Het bepaalde in artikel 15 lid 1 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de oproep openbaar wordt gemaakt aan alle leden van de provinciale afdeling en wordt toegezonden aan de afgevaardigden van de gemeentelijke afdelingen.
2. Het bepaalde in artikel 15 lid 2 en 15 lid 3 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat het verzoek moet worden gedaan door één procent van de leden van de provinciale afdeling dan wel door ten minste drie gemeentelijke afdelingen. Indien het verzoek niet tijdig wordt gehonoreerd, kan beroep worden ingesteld bij het partijbestuur. Na instelling van beroep vindt een bijeenroepen algemene vergadering plaats onder leiding van het partijbestuur.
3. Elke gemeentelijke afdeling is gerechtigd één lid met stemrecht af te vaardigen naar de algemene vergadering van de provinciale afdeling. Daarenboven is elke gemeentelijke afdeling gerechtigd voor elk vol aantal van honderd leden één extra afgevaardigde aan te wijzen. De provinciale afdeling heeft de bevoegdheid om na goedkeuring van het partijbestuur van dit aantal af te wijken.
4. Op een algemene vergadering van de provinciale afdeling worden de op het partijcongres te behandelen zaken vooraf besproken. De in artikel 20 lid 2 sub f bedoelde afgevaardigden van de provinciale afdeling brengen verslag uit op de eerstvolgende algemene vergadering.
5. De algemene vergadering van de provinciale afdeling is bevoegd te allen tijde voorstellen en amendementen ter behandeling door het partijcongres in te dienen bij het partijbestuur, terwijl het verplicht is een voorstel of een amendement dat een gemeentelijke afdeling heeft ingediend binnen een door het partijbestuur gestelde termijn van advies te voorzien.

TAKEN

Artikel 20

1. Met betrekking tot de taken van een provinciale afdeling is het bepaalde in artikel 16 van overeenkomstige toepassing.
2. De provinciale afdeling heeft voorts onder meer tot taak:
  - a. het (mede) zorgen voor alle organisatorische belangen van de partij in het werkgebied;
  - b. de zorg voor de public relations en communicatie en het (mede) coördineren van de public relations en communicatie en activiteiten van de verbanden binnen het werkgebied;
  - c. het toezicht op de gemeentelijke afdelingen binnen het werkgebied;
  - d. de bespreking van het politieke beleid zowel in de provincie als in algemene zin en van de partij in het bijzonder, alsmede het geven van alle noodzakelijke en gewenste voorlichting daaromtrent;
  - e. het ondernemen van de noodzakelijke en gewenste activiteiten in verband met het politieke vormings- en scholingswerk, het jongerenwerk en het vrouwenwerk;
  - f. de verkiezing van de afgevaardigden naar het partijcongres alsmede de afgevaardigde naar het partijbestuur en zijn plaatsvervanger.

3. VAN DE ORGANEN

A. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 21

Zowel stemhebbende als adviserende leden van de organen dienen lid te zijn van de partij.

B. PARTIJCONGRES

SAMENSTELLING

Artikel 22

1. Elke provinciale afdeling is gerechtigd ten minste tien leden aan te wijzen als afgevaardigden naar het partijcongres. Daarenboven is elke provinciale afdeling gerechtigd voor elk vol aantal van vijfhonderd leden een extra afgevaardigde aan te wijzen.
2. Het CDJA en het CDAV zijn gerechtigd elk tien leden aan te wijzen als afgevaardigden naar het partijcongres.
3. Het partijcongres bestaat uit alle leden en de afgevaardigden van de provinciale afdelingen, het CDJA en het CDAV. De afgevaardigden van de provincie worden aangevoerd door de algemene vergadering van elke provinciale afdeling bij schriftelijke verkiezing, tenzij sprake is van enkelvoudige kandidaatstelling.
4. De zittingsduur van de afgevaardigden is vier jaar. Inzake aftreden, herverkiezing en vervulling van tussentijdse vacatures is het bepaalde daaromtrent in de statuten van toepassing.

WERKWIJZE

Artikel 23

1. Het partijcongres komt ten minste twee maal per jaar in vergadering bijeen. Eén vergadering wordt in elk geval in de eerste helft van het jaar gehouden, terwijl een andere vergadering in elk geval in de tweede helft van het jaar wordt gehouden.
2. Voorts komt het partijcongres bijeen wanneer het partijbestuur daartoe besluit en/of wanneer ten minste één procent van de leden en/of ten minste tien gemeentelijke afdelingen en/of drie provinciale afdelingen, met opgaaf van redenen, dit verzoeken. Verzoeken dienen schriftelijk te worden ingediend bij het partijbestuur, dat binnen acht weken na verzending aan het verzoek moet voldoen.
3. De plaats en het tijdstip van een vergadering van het partijcongres wordt door het dagelijks bestuur bepaald.
4. De vergaderingen van het partijcongres zijn openbaar, tenzij en voor zover het partijcongres zelf anders besluit. De beraadslaging en stemming ter zake geschieden besloten.
5. De verantwoordelijkheid voor de vergaderingen van het partijcongres berust bij het partijbestuur. De uitvoering van de werkzaamheden wordt gedelegeerd aan het dagelijks bestuur, dat onder meer een reglement van orde vaststelt voor de vergadering van het partijcongres, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de leden van het par-

tijcongres.

6. Het dagelijks bestuur zorgt voor een tijdige oproep aan de leden tot deelname aan een vergadering van het partijcongres en voor publicatie van relevante gegevens. De oproep dient, bijzondere omstandigheden uitgezonderd, ten minste vier weken voor de vergaderdatum te worden gepubliceerd in de landelijke en zo mogelijk de provinciale partijbladen.
Alle provinciale en gemeentelijke afdelingen worden, bijzondere omstandigheden uitgezonderd, ten minste drie weken voor de vergadering schriftelijk geïnformeerd omtrent de inhoud van de te bespreken onderwerpen.
7. Gedurende een door het dagelijks bestuur te bepalen termijn van ten minste één week na verzending van de stukken heeft elk lid en/of gemeentelijke afdeling en/of provinciale afdeling de bevoegdheid voorstellen - daaronder begrepen amendementen - die verband houden met deze stukken alsmede resoluties ter behandeling door het partijcongres in te dienen bij het partijbestuur.
Het partijbestuur voorziet deze voorstellen en resoluties van een preadvies. Voorstellen, resoluties en preadviezen worden zo mogelijk ten minste één week voor de vergadering van het partijcongres aan de leden openbaar gemaakt en aan de provinciale afgevaardigden toegezonden.
8. In de vergadering van het partijcongres zijn de leden door wie een voorstel of een amendement op een voorstel is ingediend, bevoegd, gehoord de discussie, dit voorstel te wijzigen dan wel in te trekken. Hetzelfde is van toepassing op het partijbestuur.
9. De algemene vergadering van het CDJA en de CDJA-raad alsmede de landelijke raad van het CDA-Vrouwenberaad zijn eveneens bevoegd voorstellen en resoluties ter behandeling door het partijcongres in te dienen bij het partijbestuur.
Het ter zake bepaalde in lid 7 en 8 is van overeenkomstige toepassing, tenzij het dagelijks bestuur anders besluit.
10. In de vergadering in de eerste helft van het jaar behandelt het partijcongres de jaarverslagen en jaarrekeningen van de partij en van die bijzondere organisaties die financiële steun van de partij ontvangen. In het bijzonder wordt in deze vergadering het politieke beleid van de fracties in de Eerste Kamer en Tweede Kamer der Staten-Generaal, alsmede van de CDA-delegatie in het Europees Parlement besproken. Ter behandeling van bepaalde onderwerpen kunnen sprekers worden uitgenodigd.
11. In de vergadering in de tweede helft van het jaar behandelt het partijcongres de begrotingen voor het komende boekjaar van de partij en van die bijzondere organisaties die financiële steun van de partij ontvangen. Ter behandeling van bepaalde onderwerpen kunnen sprekers worden uitgenodigd.
12. Het partijcongres verricht alle werkzaamheden, die krachtens de bepalingen van de statuten en/of reglementen aan dit orgaan zijn opgedragen.
13. Het partijcongres kan beraadslagen en besluiten in deelraden. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor een evenwichtige spreiding van de leden over de deelraden.
Voorstellen die in een deelraad een tweederde meerderheid hebben behaald, worden geacht door het partijcongres te zijn aangenomen, tenzij het dagelijks bestuur deze voor plenaire stemming voordraagt. Voorstellen die meer dan de helft, doch minder dan tweederde der geldig uitgebrachte stemmen behaalden, worden aangehouden voor plenaire stemming.
14. Over personen wordt overeenkomstig het bepaalde in artikel 104 van de statuten schriftelijk gestemd, tenzij sprake is van enkelvoudige kandidaatstelling. In dat geval wordt voorgesteld betrokkene(n) bij acclamatie te benoemen. Indien een of meer

- leden van het partijcongres dit verlangen, wordt toch schriftelijk gestemd.
15. Het partijcongres kan slechts rechtsgeldige besluiten nemen inzake onderwerpen waarover de provinciale en gemeentelijke afdelingen voor de betrokken vergadering schriftelijk zijn geïnformeerd en die tevens aan de leden openbaar zijn gemaakt, behoudens:
    - a. ontwerp-uitspraken over politieke onderwerpen die na bedoelde informatie actueel zijn geworden;
    - b. onderwerpen die door het partijbestuur of het dagelijks bestuur worden voorgelegd; één en ander voor zover het partijcongres met eenvoudige meerderheid van stemmen tot de behandeling besluit.

VERKIEZING VOORZITTER

Artikel 24

De periodieke verkiezing van de voorzitter vindt plaats volgens de navolgende procedure:

- a. Ten minste twaalf weken voor de vergadering van het partijcongres waarop de uitslag van de schriftelijke verkiezing van de voorzitter wordt vastgesteld, als bedoeld in artikel 31 sub k van de statuten, stelt het partijbestuur een meervoudige voordracht op voor de verkiezing van de voorzitter door de leden. Deze meervoudige voordracht wordt schriftelijk ter kennis gebracht aan de provinciale en gemeentelijke afdelingen en openbaar gemaakt aan de leden.
- b. Gedurende vier weken na verzending van de sub a bedoelde voordracht heeft elk lid en/of gemeentelijke afdeling en/of provinciale afdeling de bevoegdheid schriftelijk aan het partijbestuur te verzoeken de naam van een door hem of haar gewenste kandidaat toe te voegen. Aan dat verzoek wordt voldaan wanneer het door ten minste drie provinciale afdelingen en/of tien gemeentelijke afdelingen en/of één procent van de leden wordt gesteund.
- c. Ten minste zes weken voor de vergadering van het partijcongres, als bedoeld sub a, worden de leden schriftelijk in kennis gesteld van de voordracht van het partijbestuur en de eventuele toegevoegde kandidaten voor de verkiezing van de voorzitter onder gelijktijdige toezending van een gewaarmerkt stembiljet.
- d. Het ingevulde stembiljet dient drie dagen vóór de vergadering van het partijcongres, als bedoeld sub a door het CDA-bureau te zijn ontvangen.
- e. Het partijbestuur benoemt een stemcommissie die belast wordt met de telling van de uitgebrachte stemmen, welke wordt vastgelegd in een proces-verbaal.
- f. Het partijcongres stelt na het mondeling verslag van de stemcommissie ter vergadering de uitslag van de verkiezing van de voorzitter definitief vast.
- g. Voor vervulling van een tussentijdse vacature voor de functie van voorzitter is het bepaalde sub a tot en met f zoveel als mogelijk is, van overeenkomstige toepassing.

VERKIEZING VICE-VOORZITTERS EN VRIJGEKOZEN LEDEN PARTIJBESTUUR

Artikel 25

1. Ten minste acht weken voor de vergadering van het partijcongres waarin de vice-voorzitters respectievelijk de vrijgekozen leden als bedoeld in artikel 32 sub a.3 van de statuten worden gekozen, stelt het partijbestuur een meervoudige voordracht op voor de verkiezing van de vice-voorzitters respectievelijk de vrijgekozen leden door de leden van het partijcongres. Het definitieve aantal vrijgekozen leden wordt, op

voorstel van het partijbestuur, bepaald door het partijcongres. De meervoudige voordracht wordt schriftelijk ter kennis gebracht aan de provinciale en gemeentelijke afdelingen en openbaar gemaakt aan de leden.

2. Gedurende zes weken na verzending van de in lid 1 bedoelde voordracht heeft elk lid en/of gemeentelijke afdeling en/of provinciale afdeling de bevoegdheid schriftelijk aan het partijbestuur te verzoeken de naam van een door hem of haar gewenste kandidaat toe te voegen. Aan dat verzoek wordt voldaan wanneer het door ten minste drie provinciale afdelingen en/of tien gemeentelijke afdelingen en/of één procent van de leden wordt gesteund.
3. Ter vergadering wordt aan elk lid van het partijcongres een gewaarmerkt stembiljet uitgereikt. Het ingevulde stembiljet kan gedurende een door het dagelijks bestuur vast te stellen termijn tijdens de vergadering van het partijcongres worden ingeleverd.
4. Het partijbestuur benoemt uit de leden een stemcommissie, die belast wordt met de telling van de uitgebrachte stemmen, hetgeen wordt vastgesteld in een procesverbaal.
5. Het partijcongres stelt na het mondeling verslag van de ingestelde stemcommissie ter vergadering de uitslag van de verkiezing van de vice-voorzitters respectievelijk de vrijgekozen leden definitief vast.
6. De leden van het partijcongres kunnen voor iedere vacature elk één stem uitbrengen.
7. Voor de vervulling van een tussentijdse vacature voor de functie van vice-voorzitter en/of vrijgekozen lid van het partijbestuur is het bepaalde in lid 1 tot en met lid 6, zoveel als mogelijk is, van overeenkomstige toepassing.

C. PARTIJBESTUUR

SAMENSTELLING

Artikel 26

1. De in artikel 32 sub a.4 van de statuten bedoelde afgevaardigden worden aangewezen door de algemene vergadering van elke provinciale afdeling bij schriftelijke verkiezing, tenzij sprake is van enkelvoudige kandidaatstelling.
2. De zittingsduur van de leden van het partijbestuur is vier jaar. Inzake aftreden, herverkiezing en vervulling van tussentijdse vacatures is het bepaalde in de artikelen 105 tot en met 107 van de statuten van toepassing.
3. Voor elke in lid 1 bedoelde afgevaardigde kan de algemene vergadering van een provinciale afdeling, eveneens bij schriftelijke verkiezing, één plaatsvervanger aanwijzen. Een plaatsvervanger is gerechtigd bij verhindering van een afgevaardigde in zijn plaats op te treden.

WERKWIJZE

Artikel 27

1. Het partijbestuur komt ten minste zes maal per jaar in vergadering bijeen.
2. Voorts komt het partijbestuur bijeen wanneer het dagelijks bestuur daartoe besluit en/of wanneer ten minste tien leden van het partijbestuur en/of ten minste twee provinciale afdelingen, met opgaaf van redenen, dit verzoeken. Dit verzoek dient schriftelijk te worden ingediend bij het dagelijks bestuur, dat binnen vier weken na verzending aan het verzoek moet voldoen. Voldoet het dagelijks bestuur niet binnen de gestelde termijn aan het verzoek, dan hebben de bedoelde leden en/of provinciale

- afdelingen de bevoegdheid zelf voor bijeenroeping zorg te dragen, waarbij zij tevens zelf kunnen voorzien in de leiding van die vergadering.
3. De plaats en het tijdstip van de vergaderingen van het partijbestuur worden door het dagelijks bestuur bepaald.
  4. De vergaderingen van het partijbestuur zijn besloten, tenzij en voorzover het partijbestuur, zelf anders besluit.
  5. De leiding van het partijbestuur berust bij het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur bepaalt de orde van de vergaderingen van het partijbestuur zulks onder goedkeuring van het partijbestuur.
  6. Het dagelijks bestuur zorgt, in overleg met het CDA-bureau, voor een zoveel mogelijk tijdige oproep tot deelname aan een vergadering van het partijbestuur en verzending van alle noodzakelijke en relevante gegevens aan de leden van het partijbestuur.
  7. Elk lid van het partijbestuur is bevoegd voor of tijdens een vergadering voorstellen ter behandeling door het partijbestuur te doen. Zo mogelijk voorziet het dagelijks bestuur deze voorstellen van een preadvies.
  8. Het partijbestuur bereidt de voorstellen ter behandeling op het partijcongres voor en zorgt voor de uitvoering van genomen besluiten.
  9. Het partijbestuur doet de benoemingen, neemt de beslissingen en verricht voorts alle werkzaamheden die krachtens de bepalingen van de statuten en/of reglementen aan hem zijn opgedragen. Het beslist in spoedeisende aangelegenheden en in alle gevallen waarin door de statuten en/of reglementen niet is voorzien.
  10. Overeenkomstig het bepaalde in artikel 33 sub h van de statuten is het partijbestuur verantwoordelijk voor de uitgave van partijbladen. Het benoemt de leden van de redacties van deze bladen en stelt een reglement en/of richtlijnen voor de redactie vast.
  11. Met betrekking tot de verkiezing van de secretaris en penningmeester alsmede de twee overige door het partijbestuur te kiezen leden van het dagelijks bestuur stelt het dagelijks bestuur zo mogelijk een voordracht op, die overigens op generlei wijze bindend is.
  12. Met betrekking tot de stemming over personen is het bepaalde in artikel 23 lid 14 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat toch schriftelijk wordt gestemd wanneer twee stemhebbende leden van het partijbestuur dit verlangen.
  13. Bij stemmingen over de kandidatenlijst voor de verkiezing van respectievelijk de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en het Europees Parlement wordt aan elk lid, gekozen door een provinciale afdeling, één stem toegekend en voorts voor ieder vol aantal van vijfendertighonderd leden één stem meer.

D. DAGELIJKS BESTUUR

SAMENSTELLING

Artikel 28

1. De in artikel 34 lid 1 sub c en d van de statuten bedoelde leden van het dagelijks bestuur worden aangewezen door de stemhebbende leden van het partijbestuur bij schriftelijke verkiezing, tenzij sprake is van enkelvoudige kandidaatstelling.
2. De zittingsduur van de leden van het dagelijks bestuur is vier jaar. Inzake aftreden, herverkiezing en vervulling van tussentijdse vacatures is het bepaalde in de statuten van toepassing.

3. Het bepaalde in artikel 108 van de statuten is met betrekking tot de stemhebbende leden van het dagelijks bestuur niet van overeenkomstige toepassing.

WERKWIJZE

Artikel 29

1. Het dagelijks bestuur komt ten minste twaalf maal per jaar in vergadering bijeen.
2. Voorts komt het dagelijks bestuur bijeen wanneer de voorzitter daartoe besluit en/of wanneer ten minste drie leden van het dagelijks bestuur, met opgaaf van redenen, dit verzoeken.
Dit verzoek dient schriftelijk te worden ingediend bij de voorzitter, die binnen twee weken na verzending aan het verzoek moet voldoen.
Voldoet de voorzitter niet binnen de gestelde termijn aan het verzoek, dan hebben de verzoekers de bevoegdheid zelf voor bijeenroeping zorg te dragen, waarbij zij tevens zelf kunnen voorzien in de leiding van die vergadering van het dagelijks bestuur.
3. De plaats en het tijdstip van de vergaderingen van het dagelijks bestuur worden door de voorzitter bepaald.
4. De vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn besloten.
5. De leiding van het dagelijks bestuur berust bij de voorzitter. Hij bepaalt de orde van de vergaderingen van het dagelijks bestuur. De voorzitter zorgt, in overleg met het CDA-bureau, voor een, zoveel mogelijk tijdige, oproep tot deelname aan een vergadering van het dagelijks bestuur en voor verzending van alle noodzakelijke en relevante gegevens aan de leden van het dagelijks bestuur.
6. Het dagelijks bestuur bereidt de voorstellen ter behandeling door het partijbestuur voor en zorgt voor uitvoering van genomen besluiten, alsmede voor de handhaving van de bepalingen in statuten en/of reglementen.
7. Met betrekking tot de eventuele stemming over personen is het bepaalde in artikel 23 lid 14 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat toch schriftelijk wordt gestemd wanneer één stemhebbend lid van het dagelijks bestuur dit verlangt.

4. VAN DE BIJZONDERE ORGANEN EN DE BIJZONDERE ORGANISATIES

A. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 30

1. Zowel stemhebbende als adviserende leden van de bijzondere organen dienen lid te zijn van de partij.
2. In alle gevallen, waarin de statuten, dit reglement en/of statuten en reglementen, als bedoeld in artikel 38 van de statuten en/of andere reglementen niet voorzien, voor zover het betreft het functioneren van bijzondere organen, beslist het partijbestuur na overleg met het desbetreffende bijzondere orgaan.
3. Leden van een bijzonder orgaan dienen bij hun werkzaamheden ten behoeve van dat bijzondere orgaan te voldoen aan de bepalingen van de statuten, van dit reglement en van de statuten en/of reglementen als bedoeld in de artikelen 37 en 38 van de statuten.

B. VERKIEZING LEDEN BIJZONDERE ORGANEN

Artikel 31

1. De voorzitter van een bijzonder orgaan wordt in functie gekozen door het partijcongres.
2. Ten minste zes weken voor de vergadering van het partijcongres waarop de in lid 1 bedoelde voorzitter dient te worden gekozen dan wel herkozen stelt het partijbestuur een voordracht op overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 40, 42 en 44 van de statuten en in dit lid. De voordracht wordt terstond schriftelijk ter kennis gebracht aan de leden van het partijbestuur en aan de provinciale en gemeentelijke afdelingen en openbaar gemaakt aan de leden.
3. Gedurende vier weken na verzending van de in lid 2 bedoelde voordracht heeft elk lid en/of elke gemeentelijke afdeling en/of elke provinciale afdeling de bevoegdheid schriftelijk aan het partijbestuur te verzoeken de naam van een door hem of haar gewenste kandidaat toe te voegen. Aan dat verzoek wordt voldaan wanneer het door ten minste drie provinciale afdelingen en/of tien gemeentelijke afdelingen en/of één procent van de leden wordt gesteund.
4. Indien een voordracht uit meer dan één kandidaat bestaat, wordt ter vergadering aan elk lid een door het CDA-bureau gewaarmerkt stembiljet uitgereikt. Het ingevulde stembiljet kan gedurende een door het dagelijks bestuur vast te stellen termijn tijdens de vergadering van het partijcongres worden ingeleverd.
5. Met betrekking tot de vaststelling van de uitslag van de verkiezing van de in lid 1 bedoelde voorzitter is het bepaalde in artikel 25 lid 4 en 5 van overeenkomstige toepassing.
6. De leden van het partijcongres kunnen voor iedere vacature elk één stem uitbrengen.
7. Voor de benoeming van de overige stemhebbende leden stelt het dagelijks bestuur een voordracht op die ter kennis wordt gebracht van de leden van het partijbestuur bij

de oproep voor de vergadering waarop over deze voordracht wordt gestemd. Tot het begin van die vergadering kunnen ten minste vijf leden van het partijbestuur andere kandidaten voordragen onder overlegging van personalia en antecedenten van betrokkenen.

8. Met betrekking tot de stemming over en de vaststelling van de uitslag van de verkiezing van de in lid 7 bedoelde stemhebbende leden van bijzondere organen is het bepaalde in de artikelen 25 lid 3 tot en met lid 6 van overeenkomstige toepassing.
9. Met betrekking tot de leden - en hun plaatsvervangers - van de Commissie van Beroep, de Toetsingscommissie, de Royementscommissie en de Financiële Commissie vinden - in tegenstelling tot de in dit artikel vermelde procedure - de desbetreffende bepalingen in de statuten, dit huishoudelijk reglement en/of andere reglementen toepassing.

VERKIEZING LEDEN FINANCIËLE COMMISSIE

Artikel 32

Met betrekking tot de verkiezing van de leden van de Financiële Commissie is het bepaalde in artikel 25 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat een meervoudige voordracht niet verplicht is.

BENOEMING VERTEGENWOORDIGERS

Artikel 33

1. Met de verkiezing dan wel benoeming van een vertegenwoordiger van een bijzonder orgaan in een orgaan of organisatie buiten het partijverband, waartoe het desbetreffende bijzondere orgaan de afvaardigingsbevoegdheid heeft, dient het partijbestuur in te stemmen.
2. De verkiezing dan wel benoeming van vertegenwoordigers van de partij door het partijbestuur dient, indien van toepassing, te geschieden in overleg met en na voordracht van het desbetreffende bijzondere orgaan.

VERKIEZING VOORZITTER

Artikel 34

Met betrekking tot de verkiezing dan wel aanwijzing van de voorzitter van de in de artikelen 62 en 68 van de statuten genoemde bijzondere organisaties is het bepaalde in artikel 31 lid 1 tot en met lid 6 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat de voordracht wordt opgesteld door de genoemde bijzondere organisatie, overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 63 en 69 van de statuten.

C. OVERIGE BEPALINGEN

INDIENING JAARSTUKKEN

Artikel 35

Die bijzondere organisaties die financiële steun van de partij ontvangen, zijn verplicht het jaarverslag en de jaarrekening over het voorafgaande boekjaar, alsmede de begroting voor

het komende boekjaar, ten minste acht weken vóór de desbetreffende vergadering van het partijcongres bij het partijbestuur in te dienen.

BENOEMING PERSONEEL

Artikel 36

In beginsel wordt het personeel van het CDA-bureau overeenkomstig het bepaalde in de statuten benoemd, geschorst of ontslagen. Voor personeelsleden die geheel of ten dele werkzaamheden voor één bijzonder orgaan verrichten gebeurt dit na overleg met het desbetreffende bijzondere orgaan. Met betrekking tot het personeel van de jongerenorganisatie pleegt het bestuur van deze bijzondere organisatie tevoren overleg met het partijbestuur.

ADMINISTRATIEVE TAKEN

Artikel 37

1. De administratieve activiteiten van bijzondere organen en bijzondere organisaties betreffen die werkzaamheden waarvan in redelijkheid verlangd kan en mag worden dat deze geheel of ten dele door het CDA-bureau worden uitgevoerd.
2. De werkzaamheden in verband met de administratieve activiteiten van bijzondere organen, die onder andere de administratie, de voorbereiding, verwerking, en verzending van stukken, alsook de voorbereiding en uitvoering van besluiten kunnen betreffen, worden in onderling overleg tussen het CDA-bureau en het desbetreffende bijzondere orgaan vastgesteld. De boekhouding van bijzondere organen is ondergebracht bij de boekhouding van de partij.
3. De werkzaamheden in verband met de administratieve activiteiten van bijzondere organisaties, die onder andere de ledenadministratie, de verzending van stukken en de boekhouding kunnen betreffen, worden in onderling overleg tussen het CDA-bureau en de desbetreffende bijzondere organisatie vastgesteld.
4. Bij verschil van mening omtrent de vaststelling en/of uitvoering van administratieve werkzaamheden tussen het CDA-bureau en een bijzonder orgaan en/of een bijzondere organisatie beslist het partijbestuur.

5. VAN DE VERKIEZINGEN

COMMISSIES

Artikel 38

1. Het partijbestuur stelt onder zijn directe verantwoordelijkheid ten behoeve van de verkiezingen van de leden van een vertegenwoordigend lichaam een campagnecommissie in, onder leiding van een campagneleider, welke commissie belast wordt met de voorbereiding en de uitvoering van de campagneactiviteiten. De campagneleider heeft de leiding bij de algehele organisatie van de campagnevoering, daarin bijgestaan door nader aan te wijzen medewerkers van het CDA-bureau.
2. Het partijbestuur kan onder zijn directe verantwoordelijkheid ten behoeve van de verkiezingen van de leden van elk vertegenwoordigend lichaam eveneens een technische commissie instellen, die belast wordt met het treffen van dan wel het adviseren over die maatregelen, die verband houden met de technische voorbereiding op en de wijze van kandidaatstelling.
3. Ter zake van de voorbereiding en de te voeren activiteiten voor de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten stelt het bestuur van die provinciale afdeling onder zijn directe verantwoordelijkheid een commissie in.
4. Ter zake van de voorbereiding en de te voeren activiteiten voor de verkiezing van de leden van de gemeenteraad en/of van een deelgemeenteraad stelt het desbetreffende bestuur indien nodig of wenselijk onder zijn verantwoordelijkheid een commissie in.
5. Indien nodig of gewenst kan het bestuur van een in lid 4 bedoelde afdeling een beroep doen op de medewerking dan wel de advisering van de bovengenoemde commissies.
6. De verantwoordelijkheid voor de voorbereiding en de te voeren activiteiten blijft te allen tijde berusten bij het bestuur van het desbetreffende partijorgaan en/of verband.

6. VAN DE VOORZITTER, DE VICE-VOORZITTERS, DE SECRETARIS EN DE PENNINGMEESTER

A. TAKEN

Artikel 39

1. De partijvoorzitter heeft de leiding van de vergaderingen van het partijbestuur en van het dagelijks bestuur.
2. Indien niet anders door het dagelijks bestuur is vastgesteld, heeft de partijvoorzitter tevens de leiding van de vergaderingen van het partijcongres.

Artikel 40

Ter vervanging van de voorzitter, bij diens ontstentenis of belet, wordt een van de vice-voorzitters door het dagelijks bestuur aangewezen als waarnemend voorzitter.

Artikel 41

De secretaris stelt in overleg met de voorzitter de agenda voor de vergaderingen op, convoceert deze en is verantwoordelijk voor de verslaglegging ervan. De secretaris is verantwoordelijk voor de ledenadministratie, de opstelling van het jaarverslag en het beheer van het archief.

Artikel 42

1. De penningmeester is, onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur, belast met het algemeen beheer van de gelden.
2. Onder verantwoordelijkheid van de penningmeester wordt de directeur van het CDA-bureau belast met het dagelijks beheer van de gelden.
3. In samenwerking met en met behulp van het CDA-bureau zorgt de penningmeester voor:
  - a. de inning van de jaarlijkse contributie van de leden en van alle andere inkomsten;
  - b. het doen van de nodige betalingen;
  - c. het regelmatig afleggen van rekening en verantwoording van het beheer van de gelden aan het dagelijks bestuur, respectievelijk aan het partijbestuur;
  - d. het jaarlijks tijdig doen opstellen van de rekening van baten en lasten en de balans over het voorafgaande boekjaar, alsmede de begroting voor het komende boekjaar. De begroting dient tevens een advies te bevatten inzake de vaststelling van de contributie van de leden voor het komende jaar.

B. DECHARGE

Artikel 43

De penningmeester wordt gedechargeerd voor het algemeen beheer van de gelden door de goedkeuring van de rekening van baten en lasten en de balans vanwege het partijcongres. Deze goedkeuring strekt het dagelijks bestuur, respectievelijk het partijbestuur, tot decharge voor het gevoerde financiële beleid.

7. VAN DE FINANCIËN

BIJDRAGEN VAN LEDEN

Artikel 44

1. Het partijcongres stelt jaarlijks een contributieregeling vast die door het partijbestuur en de verbanden wordt uitgevoerd.
2. De hoogte van de contributie per afdeling verschuldigd, wordt vastgesteld door het partijcongres. Het partijbestuur geeft op basis hiervan jaarlijks, op voorstel van het dagelijks bestuur, richtlijnen terzake van de contributiebetaling en in relatie tot de financiële draagkracht van een lid, één en ander uitgaande van een minimumbedrag. De verdeelsleutel wordt op voorstel van het partijbestuur door het partijcongres vastgesteld.
3. Het totaal van de inhoudingen op de bijdragen van de leden, bestemd voor het partijbestuur, en door elke gemeentelijke afdeling verschuldigd, wordt bepaald naar rato van het aantal leden dat per één november van het jaar, voorafgaand aan het jaar waarover de bijdrage moet worden voldaan, ressorteert onder de desbetreffende afdeling.
4. Voor leden van de jongerenorganisatie die tevens lid zijn van de partij, wordt niets ingehouden indien zij de leeftijd van vijftientig jaar nog niet hebben bereikt.
5. Alleen onder bijzondere omstandigheden kan het partijbestuur op een daartoe strekkend en met redenen omkleed verzoek, uitstel, vermindering of kwijtschelding van de inhouding bewilligen.

8. VAN DE ONVERENIGBAARHEID EN CUMULATIES VAN FUNCTIES

TOETSING VAN CUMULATIES

Artikel 45

De volgende categorieën (voorgenomen) cumulaties moeten worden onderworpen aan toetsing als bedoeld in artikel 111 van de statuten:

- a. het lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam en/of een functie als politiek bestuurder met het lidmaatschap van een ander vertegenwoordigend lichaam of een (andere) functie als politiek bestuurder;
- b. het lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam of een functie als politiek bestuurder met het lidmaatschap van een partijorgaan of het bestuur van een verband in dezelfde of de naast lagere bestuurslaag;
- c. het lidmaatschap van een gemeenteraad of van Provinciale Staten dan wel de functie van burgemeester, wethouder, of Commissaris der Koningin of gedeputeerde met het lidmaatschap van het bestuur van een provinciaal verband;
- d. de functie van Commissaris der Koningin of gedeputeerde met het lidmaatschap van het partijbestuur.

Artikel 46

1. De Toetsingscommissie als bedoeld in artikel 53 van de statuten heeft tot taak een (voorgenomen) cumulatie te beoordelen.

De commissie houdt onder andere rekening met de volgende factoren:

- optimale spreiding van functies;
- doorstroming, met inbegrip van te scheppen doorstromingskansen;
- duur van de gevraagde ontheffing;
- versterking van een fractie of bestuur;
- maatschappelijke representativiteit van een fractie of bestuur;
- het al dan niet incidentele karakter van de cumulatie.

2. Een beoordeling van een cumulatie van uitsluitend politieke functies kan alleen door het betrokken bestuur worden aangevraagd. Ten aanzien van andere cumulaties kan ieder partijorgaan, ieder bestuur van een verband, de betrokkene zelf, alsmede ieder lid van het partijbestuur een gemotiveerd verzoek doen om een bestaande of voorgenomen cumulatie te toetsen aan artikel 109 van de statuten.
3. Alle (neven)functies van leden van de partij in vertegenwoordigende lichamen, alsmede die van politieke bestuurders, van de leden van het dagelijks bestuur en van de voorzitters van besturen van de verbanden dienen publiek te zijn. Zij zijn voor eenieder ter inzage bij de secretaris van het desbetreffende partijorgaan of verband.

Artikel 47

1. Onder politieke bestuurders worden verstaan: ministers, staatssecretarissen, Commissarissen der Koningin, gedeputeerden, burgemeesters en wethouders, alsmede bestuurders van eventuele regionale publiekrechtelijke lichamen en van deelge-

meenten.

2. Onder politieke functies als bedoeld in artikel 109 van de statuten worden verstaan: politieke bestuurders als bedoeld in het eerste lid van dit artikel, leden van de Staten-Generaal en het Europees Parlement, leden van Provinciale Staten en gemeenteraden, eventuele regionale publiekrechtelijke lichamen en deelgemeenteraden, alsmede de leden van het dagelijks bestuur.

9. VAN DE ALGEMENE BEPALINGEN

A. BESLUITVORMING

Artikel 48

1. Inzake de oproep voor een nieuwe vergadering, als bedoeld in artikel 103 van de statuten, dient een termijn van ten minste veertien dagen in acht genomen te worden.
2. Indien het onderwerp waaromtrent het dagelijks bestuur of partijbestuur dan wel het desbetreffende bestuur en/of de betreffende algemene vergadering van een verband, bijzonder orgaan of bijzondere organisatie een besluit dient te nemen een zodanig spoedeisend karakter draagt dat de in lid 1 gestelde termijn voor oproeping redelijkerwijs niet in acht kan worden genomen, is het desbetreffende bestuur bevoegd de gestelde termijn zoveel te bekorten als noodzakelijk is.
3. Indien het spoedeisende karakter door ten minste vier leden van het dagelijks bestuur of het partijbestuur dan wel van het desbetreffende bestuur en/of door ten minste vier leden van de desbetreffende algemene vergadering van een verband, bijzonder orgaan of bijzondere organisatie wordt betwist, staat beroep open bij de Commissie van Beroep, mits dit terstond wordt ingesteld. Het instellen van beroep heeft een schorsende werking.
4. Ingeval sprake is van beroep als bedoeld in lid 3, doet de Commissie van Beroep op de kortst mogelijke termijn, maar uiterlijk binnen zeven dagen na instelling van het beroep, uitspraak.
5. Vergaderingen van het partijcongres en de algemene vergaderingen van verbanden en bijzondere organisaties zijn openbaar, tenzij het partijcongres, respectievelijk de desbetreffende algemene vergadering anders besluit. De beraadslaging en stemming terzake geschieden besloten.

B. ALGEMENE STEMMINGSREGELING

Artikel 49

Het stemrecht kan slechts worden uitgeoefend wanneer aan de financiële verplichtingen jegens de partij is voldaan. Aan deze verplichtingen kan nog bij aanvang van de desbetreffende vergadering bij de penningmeester worden voldaan.

Artikel 50

1. Over zaken wordt mondeling gestemd, tenzij door de meerderheid van de desbetreffende vergadering van het bestuur of van de algemene vergadering van een verband, orgaan, bijzonder orgaan of bijzondere organisatie een schriftelijke stemming wordt verlangd.
2. Bij staken van stemmen bij besluiten over zaken wordt het desbetreffende voorstel geacht te zijn verworpen.
3. Bij stemmen over personen zijn de eerste twee stemmen vrij. Is een derde stemming noodzakelijk, omdat niemand de meerderheid van de uitgebrachte stemmen op zich verenigd heeft, dan kan slechts gekozen worden tussen de twee personen die bij de tweede vrije stemming de meeste stemmen op zich verenigd hebben.

4. Hebben evenwel personen bij de tweede vrije stemming een gelijk aantal stemmen op zich verenigd met het gevolg dat niet vaststaat wie tot de in lid 3 bedoelde twee personen moeten worden gerekend, dan vindt tussen deze personen een tussenstemming plaats.
5. Staken bij deze tussenstemming of bij de derde stemming de stemmen, dan beslist het lot.
6. Is bij een stemming over personen sprake van een enkelvoudige kandidaatstelling, dan wordt voorgesteld betrokkene(n) bij acclamatie te verkiezen dan wel te benoemen. Desgewenst wordt toch schriftelijk gestemd indien dit door één of meer leden wordt verlangd.

10. VAN DE STATUTEN EN REGLEMENTEN

A. INITIATIEFRECHT

Artikel 51

1. Het initiatief tot wijziging van de statuten en/of het huishoudelijk reglement, respectievelijk de kandidaatstellingsreglementen en de overige reglementen waarvan de vaststelling en wijziging in de statuten is voorbehouden aan het partijcongres, kan worden genomen door het partijbestuur, alsmede door middel van een schriftelijk bij het partijbestuur ingediend voorstel tot wijziging dat is ondertekend door ten minste een provinciale afdeling, dan wel door ten minste vijf gemeentelijke afdelingen, dan wel door een half procent van de leden.
2. Het initiatief tot wijziging van de statuten en reglementen van bijzondere organen kan worden genomen door het partijbestuur en/of het desbetreffende bijzondere orgaan.
3. Wijzigingsvoorstellen als bedoeld in lid 1 en 2 dienen voorzien te zijn van een toelichting.

B. WIJZIGINGSPROCEDURE

Artikel 52

1. Een voorstel tot wijziging van de statuten, dient uiterlijk zestien weken voor de vergadering van het partijcongres aan de leden openbaar te worden gemaakt en aan elke provinciale en gemeentelijke afdeling schriftelijk ter kennis te worden gebracht.
2. Elk lid en/of gemeentelijke afdeling en/of provinciale afdeling heeft het recht om ten minste zes weken voor de vergadering van het partijcongres, bij het partijbestuur schriftelijk amendementen, voorzien van een toelichting, in te dienen.
3. Het partijbestuur dient elk ingediend amendement, voorzien van een preadvies, uiterlijk vier weken vóór de vergadering van het partijcongres aan de leden openbaar te maken en aan elke provinciale en gemeentelijke afdeling schriftelijk ter kennis te brengen.

Artikel 53

1. Een voorstel tot wijziging van het huishoudelijk reglement of de in de statuten bedoelde kandidaatstellingsreglementen dient uiterlijk twaalf weken voor de vergadering van het partijcongres aan de leden openbaar te worden gemaakt en aan elke provinciale en gemeentelijke afdeling schriftelijk ter kennis te worden gebracht.
2. Met betrekking tot de indiening en het ter kennis brengen van amendementen is het bepaalde in het voorgaande artikel van overeenkomstige toepassing.

Artikel 54

1. Een voorstel tot wijziging van de statuten en/of reglementen van een bijzonder orgaan dan wel van overige reglementen waarvan de vaststelling is voorbehouden aan het partijcongres dient uiterlijk acht weken voor de vergadering van het partijcongres aan de leden openbaar te worden gemaakt en aan elke provinciale en gemeentelijke

afdeling, alsmede - voor zover van toepassing - aan het desbetreffende bijzondere orgaan schriftelijk ter kennis te worden gebracht.

2. Elk lid en/of gemeentelijke afdeling en/of provinciale afdeling heeft het recht om ten minste vier weken vóór de vergadering van het partijcongres bij het partijbestuur schriftelijk amendementen, voorzien van een toelichting, in te dienen.
3. Het partijbestuur dient elk ingediend amendement, voorzien van een preadvies, uiterlijk twee weken vóór de vergadering van het partijcongres aan de leden openbaar te maken en aan elke provinciale en gemeentelijke afdeling schriftelijk ter kennis te brengen.

Artikel 55

Het partijcongres besluit na bespreking over de voorgestelde wijziging en eventueel daarop ingediende amendementen, die eveneens voorzien moeten zijn van een toelichting.

C. INWERKINGTREDING

Artikel 56

De bepalingen van statuten en reglementen, met inbegrip van wijzigingen, treden eerst in werking nadat het daartoe bevoegde partijorgaan deze heeft vastgesteld dan wel goedgekeurd en, voor zover het statuten of wijziging daarvan betreft, nadat hiervan notariële akte is opgemaakt.

